ఐదవ అధ్యాయం

దైవప్రవక్త (صلى الله عليه وسلم) యెడల, ఆయన కుటుంబీకుల యెడల, ప్రియ సహచరుల (رضي الله عنهم) యెడల తప్పనిసరిగా ఉండవలసిన విశ్వాసం

ఈ విషయాన్ని ఆరు ప్రకరణములుగా విభజించటం జరిగింది.

మొదటి ప్రకరణం: దైవప్రవక్త (صلى الله عليه وسلم) పట్ల ఆదరాభిమానాలు అవశ్యం. అభిమానంలో అతిశయిల్లరాదని తాకీదు. ఆయన (صلى الله عليه وسلم) ఔన్నత్యం, అంతస్తు గురించి విశదీకరణ.

రెండవ ప్రకరణం : ఆయన (صلى الله عليه وسلم)కు విధేయత చూపటం, ఆయన్ని (صلى الله عليه وسلم) అనుసరించటం అనివార్యం.

మూడవ ప్రకరణం: ఆయన (صلى الله عليه وسلم)పై దురూద్, సలాం పంపవలసిన ఆవశ్యకత.

నాల్గవ ప్రకరణం : ప్రవక్త ఇంటివారల ప్రాశస్త్యం. వారిపట్ల మర్యాదగా మెలగవలసిన ఆవశ్యకత – ఈ సందర్భంగా అతివాదానికి లోనుకారాదని ఉద్బోధ.

ఐదవ ప్రకరణం : ప్రవక్త ప్రియసహచరుల ప్రాశస్త్యం. వారి విషయంలో తప్పనిసరిగా ఉండవలసిన నమ్మకం. పరస్పర విభేదాల విషయంలో 'అహ్లె సున్నత్ వల్ జమాఅత్' వైఖరికి కట్టుబడటం గురించి.

ఆరవ ప్రకరణం : సహాబా మరియు ఇమాముల సూచనలను తూలనాడరాదని ఉద్బోధ.

మొదటి ప్రకరణం

మహనీయ ముహమ్మద్ (ﷺ) యెడల ప్రేమాభిమానాలు, గౌరవ ప్రపత్తులు తప్పనిసరి. అయితే అతివాదం అవాంఛనీయం. ఆయన (ﷺ) స్థాయి అత్యున్నతం

(1) ఆయన (ﷺ) యెడల ప్రేమాభిమానాలు, గౌరవ ప్రపత్తులు అవశ్యం :

అందరికన్నా ముందు అల్లాహ్ యెడల ప్రేమాతిశయంతో మెలగవలసిన బాధ్యత దాసునిపై ఉంది. ఇది ఆరాధనలో అత్యుత్తమ శ్రేణికి చెందిన అంశం. అల్లాహ్ ఇలా సెలవిచ్చాడు :

﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ﴾ (البقرة:١٦٥)

"విశ్వసించిన వారు అల్లాహ్‌ను ప్రగాఢంగా ప్రేమిస్తారు." (అల్ బఖర:165)

ఎందుకంటే తన దాసులను అసంఖ్యాకమయిన అనుగ్రహాల ద్వారా దయదలిచే ప్రభువు ఆయనే.

అల్లాహ్ యెడల ప్రేమ తరువాత ఆయన సందేశహరులైన ముహమ్మద్ (ﷺ)పై అత్యధిక ప్రేమను కలిగి ఉండటం అవశ్యం. ఎందుకంటే ఆయనే (ﷺ) జనులను అల్లాహ్ వైపు పిలిచారు. ఆయన పట్ల మన బాధ్యతలేవో ఎరుకపరిచారు. ఆయన షరీయత్‌ను మనకు పరిచయం చేశారు. ఆయన ఆజ్ఞలను మనకు విడమరచి చెప్పారు. విశ్వాసులకు (ముస్లింలకు) ప్రాప్తమయిన ఇహపరాల సాఫల్యాలన్నీ ఆయన (ﷺ) ద్వారానే ప్రాప్తించాయి. ఏ వ్యక్తీ ఆయనకు విధేయత చూపకుండా, ఆయన విధానాన్ని అనుసరించకుండా స్వర్గంలో ప్రవేశించలేడు. హదీసులో ఉంది :

"ثَلاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ وَجَدَ حَلاوَةَ الإِيمَانِ أَنْ يَكُونَ اللهُ وَرَسُولُهُ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِمَّا سِوَاهُمَا، وَأَنْ يُحِبَّ الْمَرْءَ لا يُحِبُّهُ إِلاَّ لِلَّهِ، وَأَنْ يَكْرَهَ أَنْ يَعُودَ فِي الْكُفْرِ بَعْدَ أَنْ أَنْقَذَهُ اللهُ مِنْهُ، كَمَا يَكْرَهُ أَنْ يُقْذَفَ فِي النَّارِ" (متفق عليه)

"మూడు విషయాలు ఎవరిలోనయితే ఉన్నాయో అతను విశ్వాస మాధుర్యాన్ని పొందాడు. (1) అల్లాహ్ మరియు ఆయన ప్రవక్త అతని దృష్టిలో వేరితరులకన్నా ఎక్కువ ప్రియతములై ఉండాలి.

https://teluguislam.net

(2) అతను ఎవరిని ప్రేమించినా కేవలం అల్లాహ్ కొరకే ప్రేమించేవాడై ఉండాలి. (3) అల్లాహ్ తనకు మోక్షం ప్రసాదించిన మీదట, తాను అవిశ్వాసం (కుఫ్ర్) వైపునకు మళ్ళించబడటం అనేది అతని దృష్టిలో అగ్నిలో పడవెయ్యబడటం కన్నా ఎక్కువ అయిష్టకరం అయి ఉండాలి." (ముత్తఫఖున్ అలై – ఉభయేకీభవితం)

దైవప్రవక్త (ﷺ) యెడల గల ప్రేమ దైవప్రేమకు లోబడి ఉండాలి. స్థాయి రీత్యా అది అల్లాహ్ ప్రేమ తర్వాతే.

ఒక్క అల్లాహ్ తప్ప – ఆయన (ﷺ) యెడల గల ప్రేమ మిగిలిన వారందరి ప్రేమకన్నా అత్యధికంగా ఉండాలి. ఈ విషయమై ఆయన (ﷺ) ఇలా అన్నారు :

"لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ وَلَدِهِ وَوَالِدِهِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ" (بخاری و مسلم)

"మీలో ఏ వ్యక్తి కూడా, తన ఆలుబిడ్డలకన్నా, తన తల్లిదండ్రులకన్నా, సమస్త మానవులకన్నా ఎక్కువగా నన్ను ప్రేమించనంత వరకూ విశ్వాసి కాజాలడు." (ముత్తఫఖున్ అలై)

విశ్వాసి కొరకు దైవప్రవక్త (ﷺ) అతని ప్రాణంకన్నా ఎక్కువ ప్రియతములై ఉండాలని హదీసులో అనబడింది. ఒక హదీసు ప్రకారం హజ్రత్ ఉమర్ బిన్ ఖత్తాబ్ (رضي الله عنه), "ఓ దైవప్రవక్తా (ﷺ)! మీరు నా ప్రాణం తప్ప మిగతా వస్తువులన్నింటికన్నా నాకు ఎక్కువ ప్రియతములు" అని చెప్పగా, ఆయన (ﷺ) ఇలా అన్నారు :

"وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ حَتَّىٰ أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْكَ مِنْ نَفْسِكَ" (بخاری)

"ఎవరి చేతిలో నా ప్రాణముందో ఆ శక్తిమంతుని సాక్షిగా! నీ దృష్టిలో నేను నీ ప్రాణం కన్నా ఎక్కువ ప్రియతముణ్ణి కానంత వరకూ (నీ విశ్వాసం పరిపూర్ణం కాజాలదు)."

ఇది విని ఉమర్ (రజి) "ఇప్పుడు మీరు నా దృష్టిలో నా ప్రాణం కన్నా ఎక్కువ ప్రియతములు" అన్నారు. అప్పుడు ఆయన (సఅసం), "ఉమర్! ఇప్పుడు నీ విశ్వాసం పరిపూర్ణం అయింది" అని చెప్పారు. (బుఖారీ)

ఈ హదీసు ద్వారా ప్రస్ఫుటమయిన విషయం ఏమిటంటే, ఒక విశ్వాసి (మోమిన్) దైవప్రవక్త (ﷺ)ను ప్రగాఢంగా ప్రేమించటం తప్పనిసరి. అల్లాహ్ ప్రేమ తర్వాత

https://teluguislam.net

మిగతా వస్తువులన్నింటి కంటే అధికంగా అతను మహాప్రవక్త (ﷺ)ను ప్రేమించాలి. ఎందుకంటే దైవప్రవక్త (ﷺ) పట్ల గల ప్రేమ రెండవ స్థానంలో ఉంటే, దేవుని పట్ల గల ప్రేమ మొదటి స్థానంలో ఉండాలి. ఎవరు ఎవరిని ప్రేమించినా అది అల్లాహ్ ప్రీతి కొరకే అయి ఉండాలి.

దైవప్రవక్త (ﷺ) యెడల గల ప్రేమ మన నుండి కోరేది ఏమిటి? అంటే మనం ఆయన యెడల మర్యాదపూర్వకంగా మెలగాలి. ఆయనకు విధేయత చూపాలి. ఆయన విధానాన్ని ఖచ్చితంగా అనుసరించాలి. ఆయన (ﷺ) మాటకు వేరితరుల మాటకన్నా ప్రథమ ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి. ఆయన (ﷺ) నెలకొల్పిన సంప్రదాయం మనకు శిరోధార్యం కావాలి.

అల్లామా ఇబ్నుల్ ఖయ్యిమ్ (رحمه الله) ఇలా అంటున్నారు :

మనిషి ఎవరిని ఎంతగా ప్రేమించినా, ఎంతటి గౌరవ ప్రపత్తులతో మెలగినా అది అల్లాహ్ పట్ల గల ప్రేమకు, భక్తికి లోబడి ఉన్నప్పుడు మాత్రమే ఆమోదయోగ్యమవు తుంది. ఉదాహరణకు : దైవప్రవక్త (ﷺ) యెడల మనకు గల ఆదరాభిమానాలు, ఆయన్ని (ﷺ) ప్రవక్తగా పంపిన వాని యెడల (అల్లాహ్ యెడల) గల ప్రేమాభిమానాల పరిపూర్తికి తార్కాణం. ఎందుకంటే అల్లాహ్ ఆయన్ని ప్రేమిస్తున్నందువల్లనే ఆయన (ﷺ) అనుయాయులు ఆయన్ని ప్రేమిస్తున్నారు. అల్లాహ్ ఆయన్ని సత్కరించినందు వల్లనే ఉమ్మత్ సభ్యులు ఆయన పట్ల సత్కార భావంతో వ్యవహరిస్తున్నారు. ఈ విధంగా అల్లాహ్ కొరకే ఆయన (ﷺ) యెడల ప్రేమాభిమానం ప్రకటిస్తున్నారు.

మొత్తానికి అల్లాహ్ తన ప్రవక్త (ﷺ)ను అపూర్వంగా సత్కరించాడు. ఆయన వ్యక్తిత్వం పట్ల గౌరవభావంతో పాటు ప్రేమ, భయం కూడా కలిగేలా మలిచాడు. అందుకే ఆయన్ని చూచిన మనిషిలో ప్రేమ జనించటంతో పాటు గౌరవ భావం, భయం కూడా కలుగుతాయి. ప్రవక్త ప్రియ సహచరుల (رضي الله عنه)కు ఆయన్ని చూసినపుడు ఈలాంటి భావనే కలిగేది. ఇతర మనుషులను చూసినపుడు వారికి ఇలాంటి వింతానుభూతి కలిగేది కాదు.

అమ్ర్ బిన్ ఆస్ (رضي الله عنه) ఇస్లాం స్వీకరించిన తరువాత ఆయన్ని (ﷺ) ఉద్దేశ్యించి ఇలా అన్నారు : "నా దృష్టిలో మీకన్నా ఎక్కువ ఆగ్రహించదగినవారు, ద్వేషించదగినవారు ఎవరూ ఉండేవారు కారు. కాని ఇస్లాం స్వీకరించిన మీదట నా దృష్టిలో మీకన్నా ఎక్కువ ప్రియతముడైన వ్యక్తి ఎవరూ లేరు. నా దృష్టిలో మీకన్నా ఎక్కువ ఆదరణీయుడైన వ్యక్తి ఎవరూ లేరు. మీ గుణగణాలను గురించి వివరించమని నాతో అంటే నేను వివరించలేను. ఎందుకంటే మీ పట్ల గల భయం, గౌరవభావం వల్ల నేను ఎన్నడూ మిమ్మల్ని తనివితీరా చూడలేకపోయాను."

ఉర్వహ్ బిన్ మస్ఊద్ ఖురైషులతో ఇలా అన్నాడు : "నా జాతి ప్రజలారా!

https://teluguislam.net

దైవసాక్షిగా చెబుతున్నాను. రోము, పారసీక చక్రవర్తుల దర్బారులోనూ, వేరితర రాజ్యాధినేతల దర్బారులోనూ వెళ్ళే అవకాశం నాకు లభించింది. కాని ముహమ్మద్ (ﷺ) అనుచరులు ముహమ్మద్ (ﷺ) యెడల చూపేంతటి గౌరవ ప్రపత్తులను నేను ఏ చక్రవర్తి పట్ల కూడా అతని పాలితులు చూపుతున్నట్లు కానలేదు. దైవసాక్షి! ఆయన పట్ల గల గౌరవం కొద్దీ వారు ఆయన కళ్లల్లో కళ్లు పెట్టి చూడటం లేదు. ఆయన ఎప్పుడయినా ఉమ్మి వేసినా అది ఎవరో ఒక సహచరుని అరచేతుల్లో పడుతోంది – దానిని అతను తన ముఖానికో, ఛాతీకో పూసుకుంటున్నాడు. ఆయన వుజూ చేస్తున్నప్పుడు, క్రిందపడే నీళ్లను తీసుకోవటానికి వారు పరస్పరం ఎగబడుతున్నారు." (జిలాయిల్ ఇఫ్హామ్ : 120, 121)

(2) ఆయన (ﷺ)ను కొనియాడటంలో అతిశయిల్లకూడదు :

ఒకరి ప్రేమలో, మన్ననలో మితిమీరి పోవటాన్ని అరబీలో 'ఘులూ' అంటారు. దీనినే తెలుగులో అతిశయిల్లటం, అతిగా ప్రవర్తించటం అనవచ్చు. అల్లాహ్ ఇలా సెలవిచ్చాడు :

﴿لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ﴾ (النساء:١٧١)

"మీరు మీ ధర్మం విషయంలో అతిశయిల్లకండి."(అన్ నిసా : 171)

ఒకరి పొగడ్తలో హద్దుమీరి పోవటాన్ని, అందులో అబద్ధాలను కూడా జొప్పించటాన్ని **'ఇత్రా'** అంటారు.

దైవప్రవక్త (ﷺ) యెడల అతిశయిల్లటం అంటే – ఆయన (ﷺ) గొప్పతనాన్ని వర్ణించేటప్పుడు మితిమీరిపోవటం, సూటిగా చెప్పాలంటే ఆయన్ని దైవదాస్యపు, దైవదౌత్యపు స్థానం నుండి మరింత పైకెత్తటం, దైవత్వపు కొన్ని గుణాలను ఆయన (ﷺ)కు ఆపాదించటం, అల్లాహ్‌ను వదలి సహాయం కొరకు ఆయన్ని (ﷺ) అర్థించటం, గండం నుండి గట్టెక్కించమని విజ్ఞప్తి చేసుకోవటం మొదలగునవి.

ఆయన్ని పొగడటంలో శృతి మించటం (ఇత్రా) అంటే : ఆయన (ﷺ) ను మెచ్చుకునేటప్పుడు అతిశయోక్తులతో కూడిన మాటలు చెప్పటం. ఇలా చేయరాదని ఆయన (ﷺ) స్వయంగా తాకీదు చేశారు –

"لَا تُطْرُونِي كَمَا أَطْرَتِ النَّصَارَى ابْنَ مَرْيَمَ إِنَّمَا أَنَا عَبْدُهُ فَقُولُوا: عَبْدُ اللهِ وَرَسُولُهُ" (متفق عليه)

"క్రైస్తవులు మర్యమ్ కుమారుడగు ఈసా (ఏసుక్రీస్తు)ను పొగడటంలో మితిమీరినట్లుగా మీరు నా ప్రశంసలో మితిమీరకండి. నేనొక దాసుణ్ణి

https://teluguislam.net

మాత్రమే. కనుక నన్ను దైవదాసుడనీ, ఆయన ప్రవక్త అనీ అనండి." (ముత్తఫకున్ అలై)

అంటే నన్ను పొగిడే విషయంలో అనుచితంగా ప్రవర్తించకండి. అవసరానికి మించి పొగడకండి. క్రైస్తవులు ఈసా (ﷺ)ను పొగడ్తల్లో ముంచెత్తుతూ, కడకు ఆయన్ని దైవత్వపు స్థానంలో ప్రతిష్ఠించారు. నా ప్రభువు నన్ను ఏ గుణాలతో సత్కరించాడో ఆ గుణాలతోనే నన్ను శ్లాఘించండి. నన్ను అల్లాహ్ దాసుడని అనండి. అల్లాహ్ సందేశ హరుడని అనండి.

"మీరు మా సయ్యిద్ (నాయకమన్యులు)" అని కొంతమంది సహచరులు (رضي الله عنهم) చెప్పినపుడు, "అల్లాహ్యే అసలు సయ్యిద్" అని ఆయన (ﷺ) పలికారు.

అప్పుడు వారు, "మీరు మా అందరిలోకెల్లా ఉత్తములు. బలపరాక్రమాల రీత్యా దావూద్ దహెష్ కన్నా గొప్పవారు" అని అభిప్రాయపడగా ఆయన (ﷺ) ఇలా అన్నారు : "నిశ్చయంగా మీరు ఈ మాటలనండి లేదా వాటిలో కొన్ని మాత్రమే అనండి (కాదనను). కాని చూడండి! షైతాన్ మిమ్మల్ని దారి తప్పించరాదు సుమా!" (అబూదావూద్) (అంటే అప్రయత్నంగా అంటే ఫరవాలేదు గాని, అందులో మొహమాటానికి తావుండరాదు. కృత్రిమంగా మాటలు కల్పించకూడదు. అవి షైతాన్ తరపున వకాల్తా పుచ్చుకున్నట్లుగా ఉండకూడదు. ఎందుకంటే దీనివల్ల షైతాన్కు మిమ్మల్ని పెడదారి పట్టించే అవకాశం చిక్కుతుంది).

కొంతమంది ఆయన్ని (ﷺ) ఉద్దేశ్యించి, "ఓ దైవప్రవక్తా! మా అందరిలోకీ శ్రేష్ఠుడా! మా అందరిలోకీ ఉత్తముడైన వాని పుత్రుడా! మా నాయకుడా! మా నాయకుని కుమారుడా!" అని సంబోధించగా, ఆయన (ﷺ) ఇలా ఉపదేశించారు :

"يَا أَيُّهَا النَّاسُ قُولُوا بِقَوْلِكُمْ وَلَا تَسْتَهْوِيَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ، أَنَا مُحَمَّدٌ عَبْدُ اللهِ وَرَسُولُهُ، مَا أُحِبُّ أَنْ تَرْفَعُونِي فَوْقَ مَنْزِلَتِي الَّتِي أَنْزَلَنِي اللهُ عَزَّ وَجَلَّ" (نسائی فی عمل الیوم و اللیلة ۲۴۸/۲۴۹، صحیحه ۱۰۹۷، احمد: ۳/۱۵۳، ۲۴۱، ابن حبان: ۲۴۰)

"ప్రజలారా! మీరు నా గురించి ఈ విధమైన మాటలు అనగలరు. కాని చూడండి! షైతాన్ మిమ్మల్ని కవ్వించకూడదు సుమా! ముహమ్మద్ నైన నేను దైవదాసుడను, దైవప్రవక్తను. గౌరవోన్నతుడగు అల్లాహ్ నన్ను ఏ స్థానంలో ఉంచాడో, ఆ స్థానం నుండి నన్ను పైకెత్తడాన్ని నేను ఇష్టపడను." (అహ్మద్-3/153, నసాయి, అస్సహీహహ్ -1097)

మహాప్రవక్త (ﷺ) నిశ్చయంగా మానవోత్తములై ఉండి కూడా "మీరు మా నాయకులు ... మీరు మా అందరిలోకీ శ్రేష్ఠులు ... మీరు మా అందరికన్నా గొప్పవారు"

https://teluguislam.net

లాంటి బిరుదులను తన కొరకు ఇష్టపడలేదు. తన విషయంలో ప్రజలను అతివాదం నుండి దూరంగా ఉంచటానికి, తౌహీద్‌ను రక్షించటానికి ఆయన (ﷺ) ఈ విధంగా పలకరాదని తాకీదు చేశారు. తనను కేవలం రెండు గుణాలతో సత్కరించమని ఆయన (ﷺ) కోరారు. అవే (1) దైవదాసుడు (2) దైవప్రవక్త. ఒక దాసుని కొరకు ఇవే చాలా గొప్ప స్థానాలు. ఇలా పలకటం వల్ల మనిషి అతిశయిల్లడానికి గానీ, అతని విశ్వాసానికి ముప్పు వాటిల్లడానికి గానీ ఆస్కారం ఉండదు. దేవుడు ఆయన్ని ఏ స్థానంపై ప్రతిష్ఠించాడో, ఏ స్థాయిని ఆయన కొరకు సమ్మతించి ఆమోదించాడో ఆ స్థానం కన్నా పైకెత్తటాన్ని ఆయన సుతరామూ ఇష్టపడలేదు. అయినప్పటికీ చాలామంది ఆయన (ﷺ) వారింపును అతిక్రమించారు. ఏ విషయాల కొరకు కేవలం అల్లాహ్‌ను మాత్రమే అర్థించాలో వాటికై ప్రవక్త (ﷺ)ను అర్థించటం మొదలెట్టారు. కష్టాలను తొలగించమని దైవప్రవక్త (ﷺ)కు ఫిర్యాదు చేసుకోసాగారు. ఉదాహరణకు : మీలాదుల రూపంలో, ఖసీదాల, నాతుల రూపంలో అడ్డూ ఆపూ లేకుండా ప్రజలు ఆయన (స)ను అర్థించసాగారు. ఈ సందర్భంగా వారు అల్లాహ్ హక్కుకు – ప్రవక్త (ﷺ) హక్కుకు మధ్య గల వ్యత్యాసాన్ని కూడా మరచిపోయారు.

అల్లామా ఇబ్నుల్ ఖయ్యిమ్ (رحمه الله) తన 'ఖసీదా కనూనియా'లో ఇలా అన్నారు:

لله حق لا يكون لغيره   ولعبده حق هما حقان
لاتجعلوا الحقين حقا واحدا   من غير تميز ولا فرقان

అల్లాహ్ యొక్క ఒక హక్కుంది. అది ఎవరికీ చెందదు. ఆయన దాసుని హక్కు ఒకటుంది. ఇవి రెండూ వేర్వేరు హక్కులు. కనుక ఆ రెండు హక్కులనూ విచక్షణా రహితంగా ఒకే హక్కుగా చేయకండి.

(3) ఆయన (ﷺ) స్థానం అత్యున్నతం

దేవుడు ఆయన (ﷺ)కు ప్రసాదించిన స్థానం గురించి, ఆయన్ని ప్రశంసించిన తీరును గురించి అభివర్ణించటం ఏ విధంగానూ ఆక్షేపణీయం కాదు. అల్లాహ్ ఆయనకు ప్రశంసాత్మకమైన అత్యున్నత స్థానంపై ప్రతిష్ఠించాడు. ఆయన (ﷺ) అల్లాహ్ దాసులు. అల్లాహ్ సందేశహరులు. మానవులందరిలోనే ఉత్తములు, సర్వశ్రేష్ఠులు. ఆయన కేవలం మానవుల కొరకే కాదు, జిన్నుల వైపునకు కూడా ప్రవక్తగా చేసి పంపబడ్డారు. ఆయన ప్రవక్తలలో కెల్లా శ్రేష్ఠులు. ఆయన ప్రవక్తల పరంపరకు పరిసమాప్తిగా వచ్చిన అంతిమ దైవప్రవక్త. ఆయన తరువాత మరే ప్రవక్తా రారు. అల్లాహ్ ఆయన (ﷺ) హృదయాన్ని ఆయన కొరకు విప్పారజేశాడు. ఆయన నామ స్మరణను ఉన్నతికి చేర్చాడు. ఆయన

(ﷺ) ఆజ్ఞను ఎదిరించే వారిపై అవమానాన్ని, పరాభవాన్ని విధించాడు. ఆయన ప్రశంసాత్మకమయిన 'మఖామె మహ్మూద్'ను పొందారు. దాని గురించి పరమ ప్రభువు ఈ విధంగా ప్రస్తుతించాడు.

﴿عَسَىٰ أَن يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا﴾ (الاسراء:٧٩)

"త్వరలోనే నీ ప్రభువు నిన్ను 'మఖామె మహ్మూద్' (ప్రశంసాత్మక మయిన స్థానం)పై ప్రతిష్ఠిస్తాడు." (అల్ ఇస్రా : 79)

ప్రళయదినాన దేవుడు తన ప్రవక్త (స)ను జనుల సిఫారసు కొరకు నిలిపే అత్యున్నత స్థానం అది! ఈ స్థానం ఒక్క ముహమ్మద్ ప్రవక్త (ﷺ) వారికే ప్రత్యేకం. ఆయన తప్ప మరే ప్రవక్తకూ ఈ స్థానం లభించదు.

ఆయన (ﷺ) దేవుని సృష్టితాలలో అందరికన్నా అధికంగా అల్లాహ్‌కు భయపడేవారు. అందరికన్నా ఎక్కువ భక్తిపరాయణులు. ఆయన (ﷺ) సమక్షంలో హెచ్చు స్వరంతో మాట్లాడటాన్ని సయితం అల్లాహ్ వారించాడు. ఆయన (ﷺ) ఎదుట మెల్లగా మాట్లాడేవారిని అల్లాహ్ ప్రశంసించాడు. ఇలా సెలవిచ్చాడు :

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ
كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ☆ إِنَّ الَّذِينَ يَغُضُّونَ
أَصْوَاتَهُمْ عِندَ رَسُولِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ لِلتَّقْوَىٰ لَهُم مَّغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ
عَظِيمٌ ☆ إِنَّ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِن وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ☆ وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا
حَتَّىٰ تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾ (الحجرات:٢،٥)

"ఓ విశ్వాసులారా! మీ కంఠ స్వరాలను ప్రవక్త కంఠస్వరం కంటే హెచ్చుగా ఉంచకండి. మీరు పరస్పరం బిగ్గరగా మాట్లాడుకునే విధంగా ఆయన (స)తో బిగ్గరగా మాట్లాడకండి. దీనివల్ల మీ కర్మలన్నీ వ్యర్థమైపోవచ్చు. దాని గురించి మీకు తెలియకనూపోవచ్చు. ఎవరయితే దైవప్రవక్త సమక్షంలో అణకువతో (తగ్గు స్వరంతో) మాట్లాడతారో వారి హృదయాలను అల్లాహ్ ధర్మపరాయణత (తఖ్వా) కోసం పరికించుకున్నాడు. వారికి మన్నింపుతో పాటు గొప్ప ప్రతిఫలం కూడా ఉంది. (ఓ ప్రవక్తా!) ఎవరయితే కుటీరాల వెనుక నుండి నిన్ను కేకవేసి పిలుస్తున్నారో వారిలో చాలామందికి (బొత్తిగా)

బుద్ధిలేదు. నీవంతట నీవుగా వారి దగ్గరకు వెడలి వచ్చేవరకూ వారు గనక ఓపిక పట్టి ఉంటే, అది వారి కొరకు మేలై ఉండేది. అల్లాహ్ క్షమాగుణం కలవాడు, దయాశీలుడు." (అల్ హుజురాత్:2 – 5)

ఇమామ్ ఇబ్నె కసీర్ (رحمه الله) ఇలా అంటున్నారు : "ఈ సూక్తులలో అల్లాహ్ విశ్వాసులైన తన దాసులకు మర్యాదను, సంస్కారాన్ని నేర్పాడు. దైవప్రవక్త (ﷺ) యెడల ఎలా గౌరవభావంతో, మర్యాదపూర్వకంగా మసలుకోవాలో తెలియజేశాడు. దైవప్రవక్త (ﷺ) సమక్షంలో తమ కంఠస్వరాలను ప్రవక్త కంఠస్వరం కన్నా పెంచరాదని హితబోధ చేశాడు."

తన ప్రవక్త (ﷺ)ను పేరుతో పిలవటాన్ని కూడా అల్లాహ్ వారించాడు. అంటే 'ఓ ముహమ్మద్!' (ﷺ)అని అన్యులు పిలిచినట్లుగా పిలవరాదని, ఆయన ప్రవక్తా పదవి దృష్ట్యా 'ఓ దైవప్రవక్తా!', 'ఓ సందేశహరుడా!' అని మాత్రమే పిలవాలని ఉపదేశించాడు. ఈ విధంగా సెలవిచ్చాడు :

﴿لَاتَجۡعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيۡنَكُمۡ كَدُعَاءِ بَعۡضِكُم بَعۡضاً﴾ (النور:٦٣)

"మీరు దైవప్రవక్త పిలుపును, మీలో మీరు పిలుచుకునే మామూలు పిలుపులా భావించకండి." (అన్ నూర్ : 63)

స్వయంగా అల్లాహ్ సయితం ఆయన్ని 'ఓ ప్రవక్తా!' అని సంబోధించాడు. అల్లాహ్ మరియు ఆయన దూతలు ఆయన (ﷺ)పై దురూద్, సలాం (కారుణ్యం) పంపుతున్నారు. తన దాసులు కూడా తన ప్రవక్త (ﷺ)పై సలాత్, సలాంలను పంపాలని అల్లాహ్ ఆజ్ఞాపించాడు. ఈ విధంగా సెలవీయబడింది :

﴿إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيۡهِ وَسَلِّمُوا تَسۡلِيماً﴾ (الاحزاب:٥٦)

నిశ్చయంగా అల్లాహ్, ఆయన దూతలు దైవప్రవక్తపై కారుణ్యాన్ని పంపిస్తున్నారు. ఓ విశ్వాసులారా! మీరు కూడా అతనిపై దురూద్ పంపండి. అత్యధికంగా అతనికి 'సలాములు' పంపుతూ ఉండండి. (అల్ అహ్జాబ్ : 56)

అయితే ఖుర్ఆన్ హదీసుల ఆధారాలతో నిమిత్తం లేకుండా ఆయన్ని కొనియాడే ఉద్దేశంతో ఓ నిర్ధారిత సమయాన్ని, ఓ ప్రత్యేక దినాన్ని ప్రత్యేకించుకోవటం తగదు. ఈ మధ్య కొందరు ప్రబుద్ధులు ప్రవక్త (ﷺ) కీర్తన నిమిత్తం, ఆయన (ﷺ) పుట్టిన

https://teluguislam.net

తేదీగా భావించబడుతున్న దినాన్ని ప్రత్యేకించుకుంటున్నారు. ఇది ధర్మసమ్మతం కాదు. పైగా ఇదొక బిద్‌అత్ (కొత్త పోకడ).

ఆయన (ﷺ) నెలకొల్పిన సున్నత్ (సంప్రదాయం)ను గౌరవించటం, దానిని పాటించటం తప్పనిసరి అని నమ్మటం కూడా ఆయన (ﷺ) పట్ల గౌరవ మర్యాదల్లో అంతర్భాగమే. ఎందుకంటే ఖుర్‌ఆన్ తరువాత ఆయన (ﷺ) సున్నత్‌కు రెండవ స్థానం ఉంది. అది (సున్నత్) కూడా అల్లాహ్ తరఫున అందిన సంకేతమే. అల్లాహ్ ఇలా సెలవిచ్చాడు :

﴿ وَمَا يَنطِقُ عَنِ الْهَوَى ☆ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَى ﴾ (النجم:٣-٤)

అతను (ప్రవక్త) తన మనోవాంఛలకు లోబడి మాట్లాడటం లేదు. అది అతని వద్దకు పంపబడే 'వహీ' (దైవవాణి) తప్ప మరేమీ కాదు. (అన్ నజ్మ్ : 3, 4)

కనుక దైవప్రవక్త (ﷺ) వారి సున్నత్ (విధానం, సంప్రదాయం)లో సందేహాలు రేకెత్తించటం, దాని ప్రాశస్త్యాన్ని తగ్గించటం ధర్మసమ్మతం కాదు. అలాగే దాని పరంపర, సనదులకు సంబంధించిన ప్రామాణికత లేక బలహీనతపై మిడిమిడి జ్ఞానంతో వ్యాఖ్యానించటం, జ్ఞానంతో నిమిత్తం లేకుండానే వాటికి తాత్పర్యం చెప్పటం సరైనది కాదు. ఈ మధ్య కాలంలో దైవప్రవక్త (ﷺ) సున్నత్‌పై నోరు పారేసుకునే అజ్ఞానులు చాలామంది పుట్టుకొచ్చారు. ముఖ్యంగా విద్యార్థి దశలో ఉన్న నవ యువకులు ఈ విషయంలో మరీను. వారు నిశిత జ్ఞానం లేకుండానే – కేవలం కొన్ని పుస్తకాలు చదివి, హదీసుల ప్రామాణికతపై, వాటి బలహీనతపై, హదీసు ఉల్లేఖకులపై 'అధిక ప్రసంగాలు' చేసేస్తున్నారు. ఈ ధోరణి స్వయంగా వారికీ, ఉమ్మత్‌కి కూడా ప్రమాదకరమే. వారు అల్లాహ్‌కు భయపడాలి. తమ అవధులను మీరకూడదు. ఇది చాలా అవసరం.

రెండవ ప్రకరణం

దైవప్రవక్త (ﷺ)కు విధేయత చూపటం అనివార్యం

మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (ﷺ) ఆదేశించిన వాటిని నెరవేరుస్తూ, ఆయన (ﷺ) వారించిన వాటికి దూరంగా ఉంటూ విధేయత చూపటం ప్రతి వ్యక్తికీ తప్పనిసరి. ఆయన (ﷺ) దైవప్రవక్త అని సాక్ష్యమిచ్చిన ప్రతి ఒక్కరి నుండీ ఈ విధంగా కోరబడింది. ఆయన (ﷺ)కు విధేయత చూపవలసిందిగా దేవుడు అనేక సూక్తులలో ఆజ్ఞాపించాడు. కొన్నిచోట్లయితే తనకు విధేయత చూపమని ఆజ్ఞాపించిన వెంటనే, తన ప్రవక్త (ﷺ)కు కూడా విధేయత కనబరచాలని ఆదేశించాడు. ఉదాహరణకు :

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ﴾ (النساء:٥٩)

"ఓ విశ్వాసులారా! అల్లాహ్‌కు విధేయత చూపండి. ప్రవక్త (స)కు విధేయులై ఉండండి." (అన్ నిసా : 59)

ఇలాంటి సూక్తులు ఇంకా ఉన్నాయి. ఒక్కోచోట కేవలం ఆయన (ﷺ)కు విధేయత చూపమని చెప్పబడింది. ఉదాహరణకు :

﴿مَنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ﴾ (النساء:٨٠)

ఈ ప్రవక్తకు విధేయత చూపినవాడు అల్లాహ్‌కు విధేయత చూపినట్లే. (అన్ నిసా : 80)

వేరొక చోట ఈ విధంగా సెలవీయబడింది :

﴿وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ (النور:٥٦)

దైవప్రవక్త విధేయులుగా మసలుకోండి – తద్వారానే మీరు కరుణించ బడతారు. (అన్ నూర్ : 56)

ఒక్కోచోట తన ప్రవక్త (ﷺ)కు అవిధేయత కనబరిచే వారిని దేవుడు హెచ్చరించాడు. ఉదాహరణకు :

﴿فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ (النور:٦٣)

"వినండి! ఎవరు ప్రవక్త ఆజ్ఞను ఎదిరిస్తున్నారో వారు, తమపై ఏదయినా ఘోర విపత్తు వచ్చిపడుతుందేమోనని లేదా తమను ఏదయినా బాధాకరమయిన శిక్ష చుట్టుముడుతుందేమోనని భయ పడాలి." (అన్ నూర్ : 63)

అంటే వారి ఆంతర్యం ఏదైనా ఉపద్రవానికి – అంటే అవిశ్వాసానికిగానీ, కాపట్యానికి గానీ, బిద్అత్‌కు గానీ ఆలవాలం అవుతుందేమో! లేదా ప్రాపంచిక జీవితంలోనే ఏదయినా బాధాకరమైన విపత్తు వారిపై వచ్చి పడుతుందేమో! అంటే – హత్య గావించ బడటమో లేదా కఠిన కారాగార శిక్ష పడటమో లేదా మరేదయినా ఆకస్మిక ప్రమాదానికి గురవటమో జరగవచ్చు.

ఆయన (ﷺ) యెడల ప్రేమను అల్లాహ్ దైవప్రీతికి తార్కాణంగా, పాపాల మన్నింపునకు సాధనంగా ఖరారు చేశాడు :

﴿قُلْ إِن كُنتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ﴾(آل عمران:٣١)

(ఓ ప్రవక్తా!) వారికి చెప్పు : "మీకు నిజంగానే అల్లాహ్ పట్ల ప్రేమ ఉంటే మీరు నన్ను అనుసరించండి. (తత్ఫలితంగా) అల్లాహ్ మిమ్మల్ని ప్రేమిస్తాడు. మీ పాపాలను క్షమిస్తాడు." (ఆలి ఇమ్రాన్ : 31)

ఇంకా – ఆయన (ﷺ) యెడల చూపే విధేయతను మార్గదర్శకత్వంగా, అవిధేయతను మార్గవిహీనతగా అల్లాహ్ ఖరారు చేశాడు :

﴿وَإِن تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا﴾(النور:٥٤)

మీరు దైవప్రవక్త మాటను విన్నప్పుడే మీకు సన్మార్గం లభిస్తుంది. (అన్ నూర్ : 54)

ఆ తరువాత ఇలా అనబడింది :

﴿فَإِن لَّمْ يَسْتَجِيبُوا لَكَ فَاعْلَمْ أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ أَهْوَاءَهُمْ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنِ اتَّبَعَ هَوَاهُ بِغَيْرِ هُدًى مِّنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ﴾(القصص:٥٠)

మరి వారు గనక నీ సవాలును స్వీకరించకపోతే, వారు తమ మనో వాంఛలను అనుసరించే జనులని తెలుసుకో! అల్లాహ్ మార్గదర్శ కత్వాన్ని కాకుండా తన మనోవాంఛల వెనుక నడిచే వానికన్నా ఎక్కువ మార్గభ్రష్టుడెవడుంటాడు? అల్లాహ్ దుర్మార్గులకు ఎట్టిపరిస్థితిలోనూ సన్మార్గం చూపడు. (అల్ ఖసస్ : 50)

ఆయన (ﷺ) లో ఆయన అనుయాయుల కొరకు గొప్ప ఆదర్శం ఉందన్న శుభవార్తను కూడా దేవుడు వినిపించాడు. ఉదాహరణకు ఈ సూక్తిని చూడండి :

﴿لَّقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا﴾(الاحزاب:٢١)

నిశ్చయంగా దైవప్రవక్తలో మీ కొరకు అత్యుత్తమ ఆదర్శం ఉంది –

https://teluguislam.net

అల్లాహ్ పట్ల, అంతిమ దినం పట్ల ఆశ కలిగి ఉండి, అల్లాహ్‌ను అత్యధికంగా స్మరించే ప్రతి ఒక్కరి కొరకు. (అల్ అహ్‌జాబ్ : 21)

ఇమామ్ ఇబ్నె కసీర్ (رحمه الله) ఇలా అంటున్నారు : "దైవప్రవక్త (ﷺ) వారి సమస్త వాక్కాయ కర్మలలో, పరిస్థితులలో ఆయన్ని అనుసరించే విషయంలో ఈ సూక్తి ఒక ప్రాతిపదిక వంటిది. అందుకే కందక యుద్ధం జరిగిన రోజు దేవుడు సహన స్థయిర్యాలతో వ్యవహరించాలనీ, శత్రువుల ఎదుట ధైర్యంగా నిలబడాలనీ, పోరాటపటిమను కనబరచాలనీ లోకేశ్వరుని తరఫున అనుగ్రహించబడే సౌలభ్యాల కోసం నిరీక్షించాలని ఉపదేశించాడు. మీపై నిత్యం ప్రళయదినం వరకూ దైవకారుణ్యం, శాంతి కలుగుగాక!"

దేవుడు తన ప్రవక్త (ﷺ)కు విధేయత చూపవలసిందిగా, ఆయన (ﷺ) విధానాన్ని అనుసరించవలసిందిగా ఖుర్‌ఆన్‌లో దాదాపు 40 చోట్ల ఆదేశించాడు. కాబట్టి ఆయన (ﷺ) తెచ్చిన షరీయత్‌ను అధ్యయనం చేయటం, దానిని అనుసరించటం మనకు అన్నపానీయాల కన్నా ముఖ్యం. ఎందుకంటే మనిషికి అన్నపానీయాలు లభించకపోతే ప్రపంచంలో మరణం సంభవిస్తుంది. కాని దైవప్రవక్త (ﷺ)కు గనక విధేయత చూపకపోతే, ఆయన సంప్రదాయాన్ని అనుసరించకపోతే పరలోకంలో శాశ్వతమయిన శిక్షను చవిచూడవలసి ఉంటుంది. అలాగే ఆయన (ﷺ) సకల ఆరాధనలలో తన పద్ధతిని అనుసరించవలసిందిగా ఆజ్ఞాపించారు. కనుక మనం ఆరాధనలను ఆయన (ﷺ) చేసినట్లుగానే చేయాలి. ఈ నేపథ్యంలో అల్లాహ్ ఇలా సెలవిచ్చాడు :

﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ﴾ (الاحزاب:٢١)

నిశ్చయంగా మీ కొరకు దైవప్రవక్త (ﷺ)లో అత్యుత్తమ ఆదర్శం ఉంది. (అల్ అహ్‌జాబ్ : 21)

మహనీయ ముహమ్మద్ (ﷺ) మనకిలా ఉపదేశించారు :

"صَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أُصَلِّي" (بخاری)

"నేను నమాజ్ చేస్తుండగా నన్ను చూసిన విధంగానే మీరు నమాజ్ చేయండి." (బుఖారీ)

ఇంకా ఇలా అన్నారు :

"خُذُوا عَنِّي مَنَاسِكَكُمْ" (مسلم)

"మీరు నా నుండి హజ్జ్ క్రియలను నేర్చుకోండి." (ముస్లిం)

ఈ విధంగా హెచ్చరించారు :

"مَنْ عَمِلَ عَمَلاً لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ" (صحیح مسلم)

"ఎవరయినా మేము ఆజ్ఞాపించని దానిని ఆచరిస్తే, అట్టి కర్మ త్రోసి పుచ్చబడుతుంది." (సహీహ్ ముస్లిం)

ఇంకా ఇలా చెప్పారు :

"مَنْ رَغِبَ عَنْ سُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي" (بخاری و مسلم)

"ఎవడయితే నా విధానం పట్ల విముఖత చూపాడో వాడు నా వాడు కాడు." (బుఖారీ, ముస్లిం)

ఈ విధంగా ఖుర్ఆన్ హదీసులలో ఆయన (ﷺ) కు విధేయత చూపవలసిందిగా సూచించే ఆజ్ఞలు ఇంకా అనేకం ఉన్నాయి. ఆయన (ﷺ) కు అవిధేయత చూపరాదని కూడా చెప్పబడింది.

మూడవ ప్రకరణం

దైవప్రవక్త (ﷺ) పై దురూద్, సలాం పంపే ఆదేశం షరీయత్ బద్ధమైనది

అల్లాహ్ తన షరీయత్‌లో తన ప్రవక్త (ﷺ) యెడల ముస్లింలు నెరవేర్చవలసిన బాధ్యతలను విశదీకరించాడు. వాటిలో ఒకటి ఆయన (ﷺ)పై దురూద్ సలాంలు పంపటం. అల్లాహ్ ఖుర్ఆన్‌లో ఈ విధంగా ఆదేశించాడు :

﴿إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾ (الاحزاب:٥٦)

నిశ్చయంగా అల్లాహ్, ఆయన దూతలు కూడా దైవప్రవక్తపై కారుణ్యాన్ని పంపిస్తున్నారు. ఓ విశ్వాసులారా! మీరు కూడా అతనిపై దురూద్ పంపండి. అత్యధికంగా సలాములు (కూడా) పంపుతూ ఉండండి. (అల్ అహ్‌జాబ్ : 56)

ఇమామ్ బుఖారీ గారు అబుల్ ఆలియాతో ఇలా అన్నారు :

"అల్లాహ్ దురూద్ పంపించటమంటే అర్థం, ఆయన తన దూతల ముందు తన ప్రవక్త (ﷺ)ను మెచ్చుకుంటాడు. దైవదూతలు దురూద్ పంపటమంటే భావం వారు 'దుఆ' చేస్తారు. మనుషులు ఆయన (ﷺ)కు దురూద్ పంపటమంటే ఆయన (ﷺ) మన్నింపు కొరకు, కారుణ్యం కొరకు అల్లాహ్‌ను అర్థించటం అన్నమాట."

పై సూక్తి ద్వారా మహాప్రవక్త (ﷺ) స్థాయి, అంతస్తు ఎంత గొప్పదో అర్థమవుతోంది. ఊర్ధ్వ లోకాలలో దేవుడు తన సమీప దూతల ముందు ప్రవక్త (ﷺ)ను ప్రశంసించాడు. దైవదూతలు కూడా ఆయన (ﷺ) ఉన్నత స్థానాల కోసం ప్రార్థిస్తున్నారు. భూలోకవాసులు కూడా ఆయన (ﷺ) కారుణ్యం కొరకు ప్రార్థించవలసిందిగా దేవుడు ఆదేశించాడు – ఆ విధంగా ఊర్ధ్వలోకాల వారు, భూలోక వాసులు కూడా ప్రవక్త (ﷺ)ను శ్లాఘించటంలో ఏకమవ్వాలన్నది దేవుని అభిమతం. ఎంతటి ఉన్నత స్థానం!

'సల్లిమూ తస్లీమా' అంటే ఆయన (ﷺ)కు ఇస్లామీయ అభివాదం పంపమని అర్థం. కాబట్టి ఎవరయినా ప్రవక్త (ﷺ)కు దురూద్ పంపదలచినపుడు దురూద్‌తో పాటు సలామ్‌ని కూడా పంపాలి. కేవలం ఒక్క దానితో సరిపెట్టుకోకూడదు. కేవలం 'సల్లల్లాహు అలైహి' అని అనరాదు. కేవలం 'అలైహిస్సలాం' అని కూడా అనరాదు. ఎందుకంటే రెండింటినీ ఒకేసారి పలకాలన్నది దైవాజ్ఞ.

https://teluguislam.net

ప్రవక్త (ﷺ)పై దురూద్ పంపమని ఎన్నో చోట్ల నొక్కి చెప్పబడింది. కొన్ని చోట్ల తప్పనిసరి (వాజిబ్) అని అనబడితే, కొన్నిచోట్ల అలా చేయటం అభిలషణీయం (ముస్తహబ్) అనీ, సున్నతె ముఅక్కదా అని కూడా వక్కాణించబడింది.

అల్లామా ఇబ్నుల్ ఖయ్యిమ్ (رحمه الله) తన పుస్తకం “జలాఅల్ అఫ్‌హామ్” లో 41 చోట్ల, ఆయన (ﷺ)పై దురూద్, సలాంలను పంపటం మస్నూన్ (సున్నత్) అని తెలిపారు. ఈ నేపథ్యంలో ఆయన ఇలా అన్నారు :

“మొదటి చోట : అన్నిటికన్నా ముఖ్యమైన, గట్టిగా నొక్కి వక్కాణించబడిన చోటు నమాజ్ – నమాజ్‌లోని చివరి తషహ్హుద్ (చివరి ఖాయిదా)లో దురూద్ పంపాలి. ఈ విషయంలో ముస్లిములందరి మధ్యా ఏకాభిప్రాయం ఉంది. కాని ఇక్కడ అది వాజిబ్ (తప్పనిసరి) అనే విషయంలో మటుకు భేదాభిప్రాయం ఉంది.” (జలాయిల్ అఫ్‌హామ్ – పేజీ : 222, 223).

తరువాత ఆయన దురూద్ పంపవలసిన సందర్భాలేవో (ప్రసంగాల)లో జుమా ప్రసంగం, పండుగల ప్రసంగం, ఇస్తిస్ఖా ప్రసంగం, ముఅజ్జిన్ అజాన్ పలుకులకు సమాధానం పలికినప్పుడు, మస్జిద్‌లో ప్రవేశించినప్పుడు, మస్జిద్ నుండి వెడలినప్పుడు, ఆయన (ﷺ) ప్రస్తావన వచ్చినప్పుడు. ఆ తరువాత అల్లామా ఇబ్నుల్ ఖయ్యిమ్ (رحمه الله) ప్రవక్త (ﷺ)పై దురూద్ పంపటం వల్ల కలిగే సత్ఫలితాలను, ప్రయోజనాలను విశదీకరించారు. ఈ సందర్భంగా ఆయన 40 ప్రయోజనాలను ప్రస్తావించారు. (జిలాఉల్ అఫ్‌హామ్ – పేజీ : 302)

వాటిలో కొన్ని ప్రయోజనాలివి :

1. ప్రవక్త (ﷺ)పై దురూద్ పంపటమంటే అల్లాహ్ ఆదేశపాలన చేయటమే.
2. ఒకసారి దురూద్ పంపిన వానిపై అల్లాహ్ తరఫున పది కారుణ్యాలు అవతరిస్తాయి (ముస్లిం).
3. ‘దుఆ’ ప్రారంభంలో దురూద్ పంపటం వల్ల ఆ దుఆ స్వీకారయోగ్యమయ్యే అవకాశాలు పెరిగిపోతాయి.
4. దురూద్ పంపటంతో పాటు ఆయన (ﷺ)కు ప్రశంసాత్మకమయిన స్థానం కూడా ప్రసాదించమని వేడుకున్నట్లయితే, ఆ వ్యక్తి ఆయన (ﷺ) సిఫారసుకు హక్కుదారుడై పోతాడు.
5. దురూద్ (పంపటం) పాపాల మన్నింపునకు సాధనం.
6. దైవప్రవక్త (ﷺ)పై దురూద్, సలామ్‌లు పంపిన వ్యక్తి దానికి జవాబుగా ప్రవక్త (ﷺ) వారి ‘ప్రతిసలాం’కు హక్కుదారుడై పోతాడు.

మహాప్రవక్త (ﷺ)పై దైవ కారుణ్యం మరియు శాంతి వర్షించుగాక!

https://teluguislam.net

నాల్గవ ప్రకరణం

ప్రవక్త ఇంటివారి ప్రాశస్త్యం, వారి హక్కులు

'అహ్లె బైత్' అంటే ప్రవక్త (ﷺ) ఇంటివారలు అని అర్థం. అంటే ఎవరెవరిపై దానధర్మాలు (సదఖా) పుచ్చుకోవటం నిషేధించబడిందో వారంతా ఇందులోకి వస్తారు. అంటే హ॥జ్రత్ అలీ (رضي الله عنه) సంతానం, హ॥జ్రత్ జాఫర్ (رضي الله عنه) సంతానం, అఖీల్ (رضي الله عنه) సంతానం, అబ్బాస్ (رضي الله عنه) సంతానం, బనూ హారిస్ బిన్ అబ్దుల్ ముత్తలిబ్ మరియు మహాప్రవక్త (ﷺ) సతీమణులు, ఆయన కుమార్తెలు – వీరంతా 'అహ్లె బైత్' అనబడతారు. దీనికి ఆధారం దివ్య ఖుర్ఆన్‌లోని ఈ వచనం :

﴿إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا﴾ (الاحزاب:٣٣)

ఓ ప్రవక్త ఇంటివారలారా! మీ నుండి (అన్ని రకాల) మాలిన్యాన్ని దూరం చేయాలన్నది, మిమ్మల్ని పూర్తిగా పరిశుద్ధ పరచాలన్నది అల్లాహ్ అభిలాష. (అల్ అహ్'జాబ్ : 33)

ఇమామ్ ఇబ్నె కసీర్ (رحمه الله) ఇలా అంటున్నారు : దేవుని ఈ ఆదేశం ﴿إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا﴾ వచ్చిన తరువాత ఖుర్ఆన్‌పై యోచన చేసే ఏ వ్యక్తికయినా ప్రవక్త (ﷺ) గారి పవిత్ర సతీమణులు అహ్లెబైత్ (ప్రవక్త ఇంటివారలు) పరిధిలోకి వస్తారనే విషయంలో సందేహం కలుగదు. ఎందుకంటే అసలు ఈ ఆయత్ అవతరించింది ప్రవక్త సతీమణుల నేపథ్యంలోనే. అందుకే ఆ తరువాత ఇలా అనబడింది :

﴿وَاذْكُرْنَ مَا يُتْلَىٰ فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ﴾ (الاحزاب:٣٤)

మీ ఇండ్లలో పారాయణం చేయబడే అల్లాహ్ ఆయతులను, ప్రవక్త ప్రవచనాలను స్మరించుకుంటూ ఉండండి. నిశ్చయంగా అల్లాహ్ మృదు స్వభావి, అన్నీ తెలిసినవాడు. (అల్ అహ్'జాబ్ : 34)

అంటే దేవుడు తన ప్రవక్త(ﷺ)పై ఖుర్ఆన్ హదీసులలో ఏ ఏ విషయాలనయితే అవతరింపజేస్తున్నాడో వాటిని ఆచరణలో పెట్టండి అని భావం.

ఖతాదా తదితర ఖుర్ఆన్ వ్యాఖ్యాతలు ఈ ఆయతుకు తాత్పర్యంగా ఇలా అన్నారు:

సమస్త జనుల మధ్య మీకు ప్రత్యేకంగా ఇవ్వబడిన అనుగ్రహాన్ని జ్ఞాపకం చేసుకోండి. అదేమంటే వహీ (దైవవాణి) కేవలం మీ ఇండ్లలోనే అవతరించేది.

అబూబకర్ పుత్రిక అయిన ఆయిషా సిద్దీఖా (رضي الله عنها) ఈ గొప్ప అనుగ్రహానికి వేరితరులకన్నా ఎక్కువ హక్కుదారు. ఈ విషయంలో ఆమెకు విశిష్ఠ స్థానం దక్కింది. ఎందుకంటే ఒక్క ఆయిషా (رضي الله عنها) తప్ప ప్రవక్త సతీమణులలో వేరితరుల పడకపై ఉండగా ఆయన (ﷺ)పై 'వహీ' రాలేదు. దైవప్రవక్త (ﷺ) స్వయంగా ఈ విషయం వివరించారు. ఈ పూర్వరంగంలో కొందరు విద్వాంసులు ఇలా అభిప్రాయపడ్డారు : ఎందుకంటే ఆయన (ﷺ) ఒక్క ఆయిషా (رضي الله عنها) గారికి తప్ప వేరెవరినీ కన్యగా ఉండగా వివాహమాడలేదు. అందుచేత ఈ విషయంలో ఆమెగారికి ప్రత్యేకత నొసంగటం సమంజసమని భావించబడింది. ఇక ఆయన (ﷺ) సతీమణులు ఆయన ఇంటివారలలో చేరి ఉన్నప్పుడు, ఆయన (ﷺ) సమీప బంధువులకు ఇంటివారల (అహ్లె బైత్)లో చేరే హక్కు ప్రప్రథమంగా ఉంటుంది. (తఫ్సీర్ ఇబ్నె కసీర్)

అహ్లె సున్నత్ వల్ జమాఅత్ వర్గీయులు దైవప్రవక్త (ﷺ) ఇంటివారల పట్ల అపారమైన గౌరవాభిమానాలు కలిగి ఉండేవారు. వారి విషయంలో 'ఘదీరెఖుమ్' దినాన దైవప్రవక్త (ﷺ) చేసిన వసీయతును వారు కాపాడుకునేవారు. దైవప్రవక్త (ﷺ) ఈ విధంగా తాకీదు చేశారు :

"أُذَكِّرُكُمُ اللهَ فِي أَهْلِ بَيْتِي" (مسلم)

"నేను నా ఇంటివారల విషయంలో అల్లాహ్‌కు భయపడవలసినదిగా మిమ్మల్ని తాకీదు చేస్తున్నాను." (ముస్లిం)

అందుచేత అహ్లె సున్నత్ వల్ జమాఅత్‌కి చెందినవారు అహ్లెబైత్ పట్ల గౌరవ మన్ననలు కలిగి ఉంటారు. ఎందుకంటే ఇలా చేయటం ప్రవక్త (ﷺ) యెడల గౌరవ ప్రపత్తులకు చిహ్నం. కాకపోతే వారు ప్రవక్త (ﷺ)ను నిజంగా అనుసరించేవారై ఉండాలి. మిల్లత్‌పై స్థిరంగా ఉండాలి. ఏ విధంగానయితే ప్రవక్త పినతండ్రి అయిన అబ్బాస్ (رضي الله عنه), వారి పిల్లలు, హజ్రత్ అలీ (رضي الله عنه) మరియు ఆయన పిల్లలు ఉండేవారో. కాని వారొకవేళ ప్రవక్త (ﷺ) విధానానికి వ్యతిరేకులుగా ఉంటే, ధర్మానికి కట్టుబడి ఉండకపోతే – అట్టి పరిస్థితిలో వారితో స్నేహబంధం ఏర్పరచుకోవటం సమ్మతం కాదు – వారు అహ్లెబైత్‌లోని వారైనప్పటికీ!

'అహ్లెబైత్'కు సంబంధించినంత వరకు అహ్లె సున్నత్ వల్ జమాఅత్ వారి విధానం సహేతుకమైనది, సమతూకంతో కూడుకున్నది. వారిలో ఎవరు ధర్మంపై స్థిరంగా ఉన్నారో వారిని ఆదరిస్తారు. మరెవరు సున్నత్‌కు విరుద్ధంగా, ధర్మం పట్ల విముఖంగా

https://teluguislam.net

ఉంటున్నారో వారితో తెగత్రెంపులు చేసుకుంటారు. ఎందుకంటే వారు ధర్మం (దీన్) పై స్థిరంగా ఉండనంత వరకూ – వారు అహ్లెబైత్‌లోని వారైనంత మాత్రాన, దైవప్రవక్త (ﷺ) బంధువులైనంత మాత్రాన – అది వారికెలాంటి ప్రయోజనం చేకూర్చదు.

హజ్రత్ అబూహురైరా (رضي الله عنه) కథనం : దైవప్రవక్త (ﷺ) పై

﴿وَأَنذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ﴾ (الشعراء:٢١٤)

"నీవు నీ సమీప బంధువులను హెచ్చరించు" (అష్ షుఅరా : 214)

అనే దివ్య వచనం అవతరించినప్పుడు ఆయన (ﷺ) లేచి నిలబడి ఇలా అన్నారు :

"يَا مَعْشَرَ قُرَيْشٍ أَوْ كَلِمَةً نحوها ـ اِشْتَرُوْا أَنْفُسَكُمْ، لَا أُغْنِي عَنْكُمْ مِنَ اللهِ شَيْئًا، يَا عَبَّاسَ ابْنَ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ لَا أُغْنِي عَنْكَ مِنَ اللهِ شَيْئًا يَا صَفِيَّةُ عَمَّةَ رَسُوْلِ اللهِ لَا أُغْنِي عَنْكَ مِنَ اللهِ شَيْئًا وَيَا فَاطِمَةُ بِنْتَ مُحَمَّدٍ سَلِيْنِي مِنْ مَالِي مَا شِئْتِ، لَا أُغْنِي عَنْكِ مِنَ اللهِ شَيْئًا" (بخاری)

"ఓ ఖురైషు వర్గీయులారా! – లేదా అలాంటిదే మరో పదం వాడారు – మిమ్మల్ని మీరు రక్షించుకోండి. నేను అల్లాహ్ సన్నిధిలో మీకే విధంగానూ ఉపయోగపడలేను. అబ్దుల్ ముత్తలిబ్ కుమారుడైన ఓ అబ్బాస్! అల్లాహ్ సమక్షంలో నేను మీ కొరకు ఎలాంటి అధికారం కలిగిలేను. దైవ సందేశహరుని అత్త ఓ సఫియా! నేను అల్లాహ్ సన్నిధిలో నీకు ఏ విధంగానూ తోడ్పడలేను. ఓ ముహమ్మద్ పుత్రిక ఫాతిమా! నా సొమ్ములో నుండి నీకేం కావాలో తీసుకో. అల్లాహ్ సన్నిధిలో నేను నీకు ఏ విధంగానూ ఉపయోగపడలేను." (బుఖారీ)

వేరొక హదీసులో ఆయన (ﷺ) ఇలా ప్రవచించారు :

"مَنْ بَطَّأَ بِهِ عَمَلُهُ لَمْ يُسْرِعْ بِهِ نَسَبُهُ" (مسلم)

"ఎవరి ఆచరణ అతన్ని వెనక్కి వదిలేస్తుందో అతని వంశం అతన్ని ముందుకు పంపదు." (ముస్లిం)

అహ్లెబైత్‌లోని కొందరి పట్ల అతిగా వ్యవహరించే రాఫ్జీల (షియావర్గీయుల)

పోకడతో 'అహ్లె సున్నత్ వల్ జమాఅత్' తెగత్రెంపులను ప్రకటిస్తుంది. ఎందుకంటే వారు అన్ని రకాల పాపాలకు దోషాలకు అతీతులు, పవిత్రులు అని రాఫ్జీలు దావాచేస్తారు. అలాగే రుజుమార్గగాములైన అహ్లెబైత్ పట్ల ద్వేషభావాన్ని, అక్కసును వెళ్లగ్రక్కే, వారిపై శాపనార్థాలు పెట్టే 'నవాసిబ్' వర్గీయులతో తమకు ఎట్టి సంబంధం లేదని అహ్లె సున్నత్ వల్ జమాఅత్ ప్రకటిస్తోంది. అహ్లెబైత్‌కు చెందిన వారి 'వసీలా'ను పొందే, వారితోపాటు ప్రభువులుగా పరిగణించే బిద్అతీలతో కూడా అహ్లెసున్నత్ వల్ జమాఅత్ తన తెగత్రెంపుల ప్రకటన చేస్తోంది.

ఈ విషయంలో గానీ, మరితర వ్యవహారాలలో గానీ 'అహ్లె సున్నత్ వల్ జమాఅత్' మధ్యేమార్గం అవలంబిస్తుంది. అది ఎల్లప్పుడూ రుజుమార్గంపై నిలకడ కలిగి ఉంటుంది. అహ్లెబైత్ వారి విషయంలోనూ, ఇతరుల విషయంలోనూ అది అతివాదానికి, కుడి ఎడమల అపవాదాలకు లోనవదు. ఆ మాటకొస్తే రుజుమార్గగాములైన ప్రవక్త కుటుంబీకులు సయితం తమ పట్ల అతిశయిల్లరాదని చెప్పారు. అతిశయిల్లేవారిని వారు సుతరామూ ఇష్టపడలేదు. అలాంటివారితో సంబంధం త్రెంచుకున్నారు. పైగా అమీరుల్ మోమినీన్ హజ్రత్ అలీ (رضي الله عنه) గారు తన అభిమానంలో అతిగా వ్యవహరించేవారిని అగ్నిలో కాల్చివేశారు. వారిని హతమార్చిన చర్యను ఇబ్నె అబ్బాస్ (رضي الله عنهما) కూడా సమర్థించారు. అయితే అగ్నితో కాల్చేబదులు ఖడ్గంతో హతమార్చాల్సిందని ఆయన అభిప్రాయపడ్డారు. అలాగే హజ్రత్ అలీ (رضي الله عنه) అతివాదుల నాయకుడైన అబ్దుల్లాహ్ బిన్ సబాను కడతీర్చే ఉద్దేశ్యంతో పిలిపించారు. కాని అతను పలాయనం చిత్తగించి, అజ్ఞాన వాసంలోకి వెళ్ళిపోయాడు.

https://teluguislam.net

ఐదవ ప్రకరణం

ప్రవక్త (ﷺ)సహచరుల (رضي الله عنهم) ఔన్నత్యం, వారి యెడల సద్భావన తప్పనిసరి. వారి మధ్యగల పరస్పర భేదాభిప్రాయాల విషయంలో అహ్లెసున్నత్ వల్ జమాఅత్ వైఖరి

(1) సహాబా అంటే ఎవరు? వారి గురించి ఎటువంటి నమ్మకం కలిగి ఉండాలి?

సహాబా : 'సహాబీ'కి బహువచనం 'సహాబా'. విశ్వాస (ఈమాన్) స్థితిలో దైవప్రవక్త (ﷺ)ను కలుసుకుని, విశ్వాసస్థితిలో తనువు చాలించిన వారంతా సహాబా (సహచరులు– رضي الله عنهم) అనబడతారు.

వారు ముస్లిం సమాజంలో అందరికన్నా శ్రేష్ఠులని, ఇస్లాం వైపు ముందంజవేసిన వారని, ప్రవక్త సహచర్య భాగ్యం పొందినవారని, ప్రవక్త (ﷺ)తో కలిసి జిహాద్ చేసినవారని, షరీయత్ బరువు బాధ్యతలను మోయటమే గాకుండా దానిని తమ తరువాతి తరాల వారికి అందించిన ధన్యజీవులని, ఈ కారణంగా వారు ప్రపంచంలోనే అత్యుత్తమ సమూహం అని మనం విశ్వసించటం తప్పనిసరి (వాజిబ్). అల్లాహ్ తన అంతిమ గ్రంథంలో వారిని కొనియాడుతూ ఇలా సెలవిచ్చాడు :

﴿وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُم بِإِحْسَانٍ رَّضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتَهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾ (التوبة:١٠٠)

ముహాజిర్లలో, అన్సార్లలో ప్రప్రథమంగా ముందంజవేసిన వారితోనూ, తరువాత చిత్తశుద్ధితో వారిని అనుసరించినవారితోనూ అల్లాహ్ ప్రసన్నుడయ్యాడు. వారు అల్లాహ్ పట్ల సంతుష్టులయ్యారు. క్రింద కాలువలు ప్రవహించే స్వర్గవనాలను అల్లాహ్ వారికోసం సిద్ధం చేసి ఉంచాడు. వాటిలో వారు కలకాలం ఉంటారు. గొప్ప సాఫల్యం అంటే ఇదే. (అత్ తౌబా : 100)

ఇంకా ఈ విధంగా ప్రస్తుతించాడు :

﴿مُحَمَّدٌ رَّسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِم مِّنْ أَثَرِ السُّجُودِ ذَٰلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَاةِ وَمَثَلُهُمْ فِي الْإِنجِيلِ كَزَرْعٍ أَخْرَجَ شَطْأَهُ فَآزَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوَىٰ عَلَىٰ سُوقِهِ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ لِيَغِيظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُم مَّغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا﴾ (الفتح:٢٩)

ముహమ్మద్ (ﷺ) అల్లాహ్ ప్రవక్త. ఆయన వెంట ఉన్నవారు అవిశ్వాసులకు కొరుకుడు పడనివారు. ఒండొకరి పట్ల మాత్రం దయార్ద్ర హృదయులు. దైవ కృపను, దైవప్రసన్నతను చూరగొనే ప్రయత్నంలో వారు (దైవ సన్నిధిలో) వినమ్రులై వంగటాన్ని, సాష్టాంగ పడటాన్ని నీవు చూస్తావు. వారి సాష్టాంగ ప్రణామాల ప్రత్యేక ప్రభావం వారి ముఖారవిందాలపై తొణికిసలాడుతూ ఉంటుంది. వీరికి సంబంధించిన ఈ ఉపమానమే తౌరాతులో ఉంది. ఇన్‌జీలులో (కూడా) వారి ఉపమానం ఉంది. అది ఒక పంటపొలం వంటిది. అది తన మొలకను మొలకెత్తించింది. తరువాత దానిని బలపరిచింది. ఆ తరువాత అది లావు అయింది. ఆపైన అది తన కాండంపై నిటారుగా నిలబడింది. రైతులను అలరించసాగింది – వారి ద్వారా అవిశ్వాసులను మరింత ఉడికించాలని! వారిలో విశ్వసించి సత్కార్యాలు చేసిన వారికి మన్నింపును, గొప్ప ప్రతిఫలాన్ని ప్రసాదిస్తానని అల్లాహ్ వాగ్దానం చేసి ఉన్నాడు. (అల్ ఫత్‌హ్ : 29)

ఇంకా అల్లాహ్ ఇలా సెలవిచ్చాడు :

﴿لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِن دِيَارِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا وَيَنصُرُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ☆ وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِن قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِّمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَن يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ (الحشر:٨-٩)

(ముఖ్యంగా ఈ 'ఫై' సొమ్ము) తమ ఇల్లూ వాకిలి నుండీ, తమ ఆస్తిపాస్తుల నుండీ గెంటివేయబడిన నిరుపేద ముహాజిర్లకు చెందుతుంది. (ఎందుకంటే) వారు దైవానుగ్రహాన్ని, దైవప్రసన్నతను ఆశిస్తూ

https://teluguislam.net

దైవానికీ, ఆయన ప్రవక్తకూ తోడ్పడుతున్నారు. వారే సిసలయిన సత్యసంధులు. ఇకపోతే; వీరికంటే ముందే ఈ ప్రదేశం (మదీనా) లోనూ, విశ్వాసంలోనూ స్థానికులుగా ఉన్నవారు (వారికి కూడా ఈ సొమ్ము వర్తిస్తుంది). వారు ఇల్లూ వాకిలిని వదలి తమ వైపునకు వలసవచ్చే ముహాజిర్లను ప్రేమిస్తారు. వారికి ఏమి ఇవ్వబడినా తమ ఆంతర్యాలలో ఏ కాస్త కూడా సంకోచాన్ని రానివ్వరు. తాము ఎంతో అవసరంలో ఉన్నప్పటికీ తమపైన వారికే ప్రాధాన్యతనిస్తారు. వాస్తవానికి తమ ఆంతర్యంలోని స్వార్థప్రియత్వం (పేరాశ) నుండి రక్షించబడినవారే కృతార్థులు. (అల్ హష్ర్ : 8, 9)

ఈ సూక్తులలో దేవుడు ముహాజిర్లను, అన్సార్లను మెచ్చుకున్నాడు. వారిని సత్కార్యాల వైపు ముందంజవేసే వారుగా అభివర్ణించాడు. తాను వారి పట్ల ప్రసన్నుణ్ణి అయ్యానని, వారి కొరకు పిల్లకాలువలు ప్రవహించే ఉద్యాన వనాలను సిద్ధపరచి ఉంచానని తెలిపాడు. ఇంకా వారిలోని సుగుణాలను తెలుపుతూ వారు పరస్పరం దయాగుణం కలవారని, అవిశ్వాసులకు మాత్రం సింహస్వప్నమని చెప్పాడు. వారు అత్యధికంగా దైవసన్నిధిలో వంగేవారని, సాష్టాంగ ప్రణామాలు చేసేవారని, వారి ఆంతర్యాలు నిర్మలంగా ఉండేవని చెప్పాడు. వారిలోని మరో ప్రత్యేకత ఏమిటంటే; వారు దైవవిధేయతా చిహ్నాంతో కనుగొనబడేవారు. అల్లాహ్ వారిని తన ప్రవక్త సహచర్యం కొరకు ఎంపిక చేశాడు – తద్వారా అవిశ్వాసులను మరింతగా ఉడికించాలని. వారిలో ముహాజిర్లు అనబడే వారి విశిష్ఠత ఏమిటంటే, వారు అల్లాహ్ ప్రీతి కొరకు, ధర్మసంస్థాపనార్థం తమ స్వదేశాన్ని, తమ ఆస్తిపాస్తులను వదలి ప్రస్థానం చేశారు. ఈ విషయంలో వారు నిజాయితీపరులని నిరూపించుకున్నారు. అన్సార్లు అనబడేవారి ప్రత్యేకత ఏమిటంటే వారు మదీనావాసులు. ముహాజిర్లను ఆదుకోవటంలో, దైవధర్మానికి తోడ్పడటంలో నికార్సయిన విశ్వాసులని నిరూపించుకున్నారు. వారిలోని ఓ గొప్ప సుగుణం ఏమిటంటే వారు తమ ముహాజిర్ సోదరులను అమితంగా ప్రేమించేవారు. వారి ప్రేమ నిష్కల్మషమయినది. వారి ఆంతర్యాలలో కల్లాకపటం ఉండేది కాదు. వారు ఎల్లప్పుడూ తమ ఆత్మలపై తమ ముహాజిర్ సోదరులకే ప్రాధాన్యత ఇచ్చారు. వారి క్షేమ సమాచారాలు అడిగి తెలుసుకునేవారు. వారి మనసులలో పిసినారితనం, సంకుచిత స్వభావం ఏ కోశానా ఉండేవి కావు. అందుకే వారు విజయ భాగ్యానికి నోచుకున్నారు. ఇవి వారిలోని సర్వసామాన్యమయిన సుగుణాలు. అలాగే కొన్ని ప్రత్యేక సుగుణాల దృష్ట్యా వారిలో కొందరు మరికొందరి కంటే గొప్పవారుగా కీర్తించబడ్డారు – ముఖ్యంగా ఇస్లాం కొరకు, ధర్మయుద్ధం కొరకు, హిజ్రత్ కొరకు ముందంజవేసిన కారణంగా!

వారిలో అందరికన్నా గొప్ప సహాబీలు ( )నలుగురు ధర్మ ఖలీఫాలు. అంటే

https://teluguislam.net

హజ్రత్ అబూబకర్, హజ్రత్ ఉమర్, హజ్రత్ ఉస్మాన్, హజ్రత్ అలీ (رضي الله عنهم). ఆ తరువాత అష్రె ముబష్షిరహ్ – అంటే స్వర్గలోక శుభవార్త ప్రపంచంలోనే పొందిన ధన్యజీవులు. వారు (నలుగురు ధర్మఖలీఫాలతో పాటు) తల్హా, జుబైర్, అబ్దుర్రహ్మాన్ బిన్ ఔఫ్, అబూ ఉబైదా బిన్ జర్రాహ్, సాద్ బిన్ అబీ వఖ్ఖాస్, సయీద్ బిన్ జైద్ (رضي الله عنهم)లు. ముహాజిర్లకు అన్సార్లపై ఒకింత ప్రాధాన్యం ఉంది. బద్ర్ యుద్ధంలో పాల్గొన్నవారికి, అహ్లె బైఅతే రిజ్వాన్‌లో ఉన్నవారికి ప్రత్యేక ప్రాధాన్యత వొసగబడింది. అలాగే మక్కా విజయానికి పూర్వం ఇస్లాం స్వీకరించి జిహాద్ చేసినవారు, మక్కా విజయం తర్వాత ఇస్లాం స్వీకరించిన సహాబీల కన్నా గొప్పవారు.

(2) ప్రవక్త సహచరుల మధ్య విభేదాల, అంతఃకలహాల విషయంలో అహ్లె సున్నత్ వల్ జమాఅత్ వైఖరి :

ఉపద్రవానికి మూలం : ప్రవక్త ప్రియ సహచరుల మధ్య చీలిక రావటానికి ప్రధాన కారకులు యూదులు. వారు ఇస్లాంకు, ముస్లిములకు వ్యతిరేకంగా కుట్రపన్నారు. వారు వంచనా శిల్పనిష్ణాతుడైన, యమన్ దేశస్థుడైన అబ్దుల్లాహ్ బిన్ సబా అనే యూద వ్యక్తిని దీని కొరకు సిద్ధం చేశారు. వాడు ఇస్లాం స్వీకరిస్తున్నట్లు నాటకమాడి తన చుట్టూ ఓ సుందర వలయాన్ని అల్లుకున్నాడు. తరువాత అతను తృతీయ ఖలీఫా అయిన హజ్రత్ ఉస్మాన్ (رضي الله عنه)కు వ్యతిరేకంగా దుర్విమర్శలు చేయటం మొదలెట్టాడు. చివరకు ఆయనపై విషం కక్కాడు. ఆయనపై అపనిందలు కూడా మోపాడు. తత్ఫలితంగా సంకుచిత స్వభావులు, బలహీన విశ్వాసం గలవారు కొందరు అతని మాటల్లో పడి, అసమ్మతి వాదులుగా అతని చుట్టూ చేరారు. వారి కుట్ర మూలంగా హజ్రత్ ఉస్మాన్ (رضي الله عنه) నిర్దాక్షిణ్యంగా హత్యచేయబడ్డారు. ఆయన (رضي الله عنه) అమరగతినొందిన తరువాత ముస్లిములలో విభేదాలు పొడసూపాయి. దానికి తోడు యూదులు చాపక్రింద నీరులా ప్రవహించి ప్రజలను రెచ్చగొట్టడంతో ప్రవక్త సహచరుల మధ్య విభేదాలు మరింత తీవ్రరూపం దాల్చాయి. వారు తమ తమ ఇజ్తెహాద్ ప్రకారం (అంటే వారిలో ప్రతి ఒక్కరూ తాము ఎన్నుకునే విధానమే సరైనదని భావించటం వల్ల) కలహాలకు, యుద్ధాలకు తెరలేచింది.

'అఖీదయె తహావీయ' వ్యాఖ్యాత ఇలా అంటున్నారు : "రఫ్జ్ (షియాతత్వం) అనే ఉపద్రవాన్ని ఓ కపట విశ్వాసి సృష్టించాడు. ఇస్లాం ధర్మాన్ని రూపుమాపి, ఇస్లాం ప్రవక్త (صلى الله عليه وسلم) వ్యక్తిత్వాన్ని కళంకితం చేయాలన్నది వాడి ఉద్దేశ్యం. అందుకే అబ్దుల్లాహ్ బిన్ సబా ఇస్లాం స్వీకరించినట్లు ప్రకటించగానే తన వంచనాపూరిత, మోసపూరిత చేష్టల ద్వారా ఇస్లాం ధర్మానికి తూట్లు పొడవటం మొదలెట్టాడు. క్రైస్తవ మతం పట్ల బోల్స్ వ్యవహరించినట్లే ఇతనూ వ్యవహరించాడు. అంటే తనను ఒక మహా సాత్వికునిగా, దుష్ట శిక్షకు శిష్టరక్షణకు నడుం బిగించిన వానిగా చాటుకుని తనచుట్టూ ఓ సుందరవలయాన్ని అల్లుకున్నాడు. ఆ తరువాత హజ్రత్ ఉస్మాన్ (رضي الله عنه)కు వ్యతిరేకంగా అసంతృప్తవాదాన్ని వ్యాపింపజేసి, ఆయన్ని హతమార్చే ప్రయత్నం చేశాడు. దరిమిలా

https://teluguislam.net

'కూఫా' వచ్చి, హజ్రత్ అలీ (رضي الله عنه)కి వీరాభిమానిగా ప్రకటించుకుని, ఆయనను పొగడటంలో అతిశయిల్లి రాగానపడ్డాడు. ఆ విధంగా ఆయన (رضي الله عنه) అభిమానం చూరగొని, తన తుచ్ఛమయిన ఉద్దేశ్యాన్ని నెరవేర్చుకుందామనుకున్నాడు. అతని కుత్సితబుద్ధి గురించి తెలియగానే హజ్రత్ అలీ (رضي الله عنه), అతన్ని హతమార్చమని ఆదేశించారు. దాంతో వాడు 'ఖర్ఖైస్'కు పలాయనం చిత్తగించాడు. అతని పూర్తి వృత్తాంతం చరిత్రపుటల్లో ఉంది."

షేఖుల్ ఇస్లాం ఇబ్నె తైమియ (رحمه الله) ఇలా అంటున్నారు : హజ్రత్ ఉస్మాన్ (رضي الله عنه) అమరగతి నొందిన తరువాత ప్రజల గుండెలు శోకంతో అవిసిపోయాయి. వారి హృదయాలు భగ్న హృదయాలైపోయాయి. ముస్లింలపై దుఃఖ పర్వతం విరుచుకుపడింది. దుష్టశక్తులు చెలరేగిపోయాయి. సజ్జనుల ఆత్మ విశ్వాసం సన్నగిల్లిపోయింది. అప్పటి వరకూ అణగిమణగి ఉండేవారు ఉపద్రవాన్ని వ్యాపింపజేయ టంలో కృతకృత్యులైపోయారు. సంస్కరణా సరణిని అవలంబించదలచిన వారు అశక్తులై పోయారు. అందువల్ల వారంతా ఖిలాఫత్‌కు అందరికన్నా ఎక్కువ అర్హులైన హజ్రత్ అలీ బిన్ అబీతాలిబ్ (رضي الله عنه) చేతులపై ప్రతిజ్ఞ (బైఅత్) చేశారు. కాని అప్పటికే ఉపద్రవాగ్ని రాజుకుని ఉండటం వల్ల, ప్రజల హృదయాలు భగ్నమై ఉండటం వల్ల సమాజంలో సమైక్యత, సంగఠితత్వం సాధ్యం కాలేకపోయింది. ముస్లింలలో సామూహికత వ్రేళ్లూను కోలేక పోయింది. ఆనాటి ఖలీఫాగానీ, సమాజంలో మానవ నవనీతంగా పరిగణించబడే మంచివారుగాని ఎంతగా అభిలషించినప్పటికీ అనుకున్న మంచిని సాధించలేకపోయారు. విచ్ఛిన్నకరమైన ఆ వాతావరణంలో మరికొందరు స్వార్థపరులు కూడా జొరబడ్డారు. ఆ తరువాత జరగవలసినదంతా జరిగిపోయింది." (మజ్మూఅ అల్ ఫతావా : 25/304, 305)

ఇకపోతే హజ్రత్ అలీ, ముఆవియా (رضي الله عنهم)ల యుద్ధంలో పాల్గొన్న ప్రవక్త ప్రియ సహచరుల సంజాయిషీ (కారణం)ని వివరిస్తూ షేఖుల్ ఇస్లాం ఇలా అభిప్రాయపడ్డారు:

ముఆవియా (رضي الله عنه) అలీ (రజి)తో యుద్ధానికి సంసిద్ధమైనపుడు ఖిలాఫత్ తనకే చెందాలని ఆయన కోరలేదు. ఆయనకు ఖిలాఫత్ కట్టబెట్టే విషయమై బైఅత్ (ప్రతిజ్ఞ) కూడా చేయించలేదు. తానొక ఖలీఫా అనే భావనతో ఆయన యుద్ధానికి రాలేదు. ఈ విషయం గురించి ముఆవియా (رضي الله عنه)ను ఎవరు ప్రశ్నించినా వారి ముందు ఆయన ఇదంతా చెప్పేవారు. ఆయన అనుయాయులు కూడా అంతే. వారు అలీ (رضي الله عنه)తోనూ, అలీ సహచరులతోనూ యుద్ధానికి ముందంజ వేయలేదు. అదే సమయంలో హజ్రత్ అలీ (رضي الله عنه), మరియు ఆయన సహచరుల ఆలోచనలు మరోవిధంగా ఉన్నాయి – తానొక ఖలీఫా కావటం చేత ముఆవియ మరియు ముఆవియా సహచరులు వచ్చి తన చేతుల మీద ప్రమాణ స్వీకారం చేయాలన్నది అలీ (رضي الله عنه) అభిలాష. ఎందుకంటే ముస్లింలకు ఖలీఫాగా ఒకే వ్యక్తి ఉండాలి. కాని వారు తనకు విధేయత చూపటం లేదు. తన చేతిపై 'ప్రమాణం' చేయటం లేదు సరికదా, తమను స్వతంత్రులుగా ఊహించుకుంటున్నారు. తమ వద్ద శక్తి ఉంది. అధికార బలం ఉంది. అయినప్పటికీ వారు మాట వినటం లేదు. కాబట్టి వారితో యుద్ధం చేసి, వారిని దారికి రప్పించాలి. తద్వారా వారు

ఖలీఫాకు విధేయులవుతారు. ఆ విధంగా ముస్లింల సామూహిక వ్యవస్థ పటిష్టంగా ఉండగలుగుతుంది – ఇదీ హజ్రత్ అలీ (رضي الله عنه) మరియు ఆయన సహచరుల ఆలోచన.

కాగా; హజ్రత్ ముఆవియా (رضي الله عنه) మరియు ఆయన సహచరుల ఆలోచనా తీరు తద్భిన్నంగా ఉంది : తాము అలీ (رضي الله عنه) చేతులపై 'ప్రమాణం' చేయాల్సిన అవసరం లేదు. ఈ కారణంగా ఒకవేళ తమతో యుద్ధం చేయబడినా తాము బాధిత ప్రజల కోవకే చెందుతాము. ఎందుకంటే తృతీయ ఖలీఫా హజ్రత్ ఉస్మాన్ (رضي الله عنه) దారుణంగా హత్య చేయబడ్డారు. ఉస్మాన్ (رضي الله عنه)ను హత్య చేయటంలో కీలకపాత్ర పోషించినవారు ప్రస్తుతం హజ్రత్ అలీ (رضي الله عنه) సైన్యంలో ఉన్నారు. సైనిక విభాగంలో వారి ప్రాబల్యం కూడా ఎక్కువగానే ఉంది. మనం గనక ఈ సమయంలో నిర్లిప్తంగా ఉండిపోతే వారు మరింతగా విజృంభించి మనపై జులుంకు ఒడిగట్టవచ్చు. అదే గనక జరిగితే ఖలీఫా హజ్రత్ అలీ (رضي الله عنه) వారిని నిలువరించలేరు. హజ్రత్ ఉస్మాన్ (رضي الله عنه)ను ముట్టడించినపుడు అలీ (رضي الله عنه) ఎలా నిస్సహాయులుగా ఉండిపోయారో అలాగే ఉండిపోవచ్చు. కాబట్టి మనకు న్యాయం చేసే ప్రతిభావంతుడైన ఖలీఫా చేతుల మీద మాత్రమే మనం బైఅత్ (ప్రతిజ్ఞ) చేయాలి."

సహాబా (رضي الله عنهم)మధ్య పొడసూపిన విభేదాలు, అంతఃకలహాల ఫలితంగా జరిగిన యుద్ధాలు – ఈ విషయంలో అహ్లె సున్నత్ వల్ జమాఅత్ వైఖరి రెండు విషయాలపై ఆధారపడి ఉంది.

ఒకటి : ప్రవక్త (صلى الله عليه وسلم)ప్రియసహచరుల(رضي الله عنهم) మధ్య తలెత్తిన వివాదాలపై, అవాంఛనీయ ఘటనలపై అహ్లెసున్నత్ వల్ జమాఅత్‌కి చెందిన వారు నోరెత్తకుండా మౌనం వహించటమే శ్రేయస్కరమని భావిస్తారు. ఈ రగడపై వారు తర్జనభర్జన చేయటంగానీ, తమవైన అభిప్రాయాలు వ్యక్తపరచటం గానీ చేయరు. పైగా వారిలా వేడుకుంటూ ఉంటారు:

﴿رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِّلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ﴾ (الحشر:١٠)

"మా ప్రభూ! మమ్మల్ని క్షమించు. మాకన్నా ముందు విశ్వసించిన మా సోదరులను కూడా క్షమించు. విశ్వాసుల యెడల మా హృదయాలలో ఎలాంటి ద్వేషభావాన్నీ కలిగించకు. మా ప్రభూ! నిశ్చయంగా నీవు మృదుస్వభావుడవు. కనికరించేవాడవు." (అల్ హష్ర్ : 10)

రెండు : సహాబా (ప్రవక్త సహచరులు – رضي الله عنهم) గురించి ప్రాచుర్యంలో ఉన్న కథనాలకు సమాధానాలివ్వటం. దీనికి సంబంధించిన కొన్ని పద్ధతులు ఇవి :

https://teluguislam.net

మొదటి పద్ధతి :

అలాంటి కథనాల (ఆసార్)లో కొన్ని పచ్చి అబద్ధాలు. ప్రవక్త సహచరులకు అపఖ్యాతి అంటగట్టడానికి ఇస్లాం విరోధులచే సృష్టించబడిన కట్టుకథలవి.

రెండవ పద్ధతి :

సహాబాకు సంబంధించిన మరికొన్ని కథనాలున్నాయి. వాటిలో హెచ్చుతగ్గులు, మార్పులు చేర్పులు చేయబడ్డాయి. ఆ విధంగా వాటి రూపురేఖలనే మార్చివేయటం జరిగింది. అందులో అబద్ధం పాళ్ళు అధికం. కాబట్టి అలాంటి వాటిని కూడా పట్టించుకోకుండా ఉండటమే శ్రేయస్కరం.

మూడవ పద్ధతి :

ఆ కథనాలలో ప్రామాణికం అనదగినవి, అలాంటివి చాలా తక్కువే. ఈ విషయంలో మటుకు ప్రవక్త సహచరులు అశక్తులు, క్షంతవ్యులు. ఎందుకంటే వారు ఆ విషయాలలో తమ 'ఇజ్తెహాద్' ప్రకారం పనిచేశారు. అందులో వారు సత్యం వరకూ చేరుకున్నారు లేదా వారివల్ల పొరపాటు కూడా జరిగి ఉండవచ్చు. ఎందుకంటే వారు 'ముజ్తహిద్‌లు' (సమకాలీన సవాళ్ళను షరీఅత్ బద్ధంగా అన్వయించటానికి శాయశక్తులా కృషిచేసిన విజ్ఞులు). ఈ అన్వయింపు ప్రయత్నంలో వారు సరైన ఆజ్ఞ వరకూ చేరగలిగితే వారికి రెట్టింపు పుణ్యఫలం లభిస్తుంది. ఒకవేళ వారు సరైన నిర్ణయానికి చేరుకోలేకపోయినప్పటికీ – వారివల్ల పొరపాటు జరిగినప్పటికీ – చిత్తశుద్ధితో కూడిన వారి కృషికి గాను ఒకింత పుణ్యఫలం లభిస్తుంది. మరోవైపు వారి తప్పు కూడా మన్నించబడుతుంది. ఎందుకంటే హదీసులో ఇలా అనబడింది :

"إِذَا اجْتَهَدَ الْحَاكِمُ فَأَصَابَ فَلَهُ أَجْرَانِ وَإِنْ اجْتَهَدَ فَأَخْطَأَ فَلَهُ أَجْرٌ وَاحِدٌ" (بخاری ومسلم)

"న్యాయ నిర్ణయం గైకొనే వ్యక్తి 'ఇజ్తెహాద్' చేసినపుడు అతను సరైన నిర్ణయానికి చేరుకోగలిగితే అతనికి రెండింతల ప్రతిఫలం ప్రాప్తమవుతుంది. ఒకవేళ అతని వల్ల పొరపాటు జరిగినట్లయితే అతనికి ఒకింత ప్రతిఫలం లభిస్తుంది." (బుఖారీ, ముస్లిం)

నాల్గవ పద్ధతి :

ప్రవక్త సహచరులు (సహాబా– رضي الله عنهم) కూడా మానవమాత్రులే. వారివల్ల కూడా తప్పులు జరగటం సహజం. వ్యక్తిగతంగా చూస్తే వారు దోషరహితులు కారు. అయితే వారివల్ల జరిగే పొరపాట్లను పరిహరించే మరెన్నో పనులు, అంశాలున్నాయి. అవి వారి పాపాలకు పరిహారంగా ఉపయోగపడతాయి. అలాంటి వాటిలో కొన్ని ఇవి –

1. బహుశా వారు పశ్చాత్తాపపడ్డారేమో! తప్పులు ఎన్ని జరిగి ఉన్నాసరే, పశ్చాత్తాపం (తౌబా) వాటిని రూపుమాపుతుంది.

2. ఒకవేళ వారివల్ల అలాంటిదేదైనా జరిగి ఉన్నా, మరెన్నో విషయాలలో వారు ముందంజవేసి ఉన్నారు. వారివల్ల జరిగిన తప్పుల మన్నింపునకు అవి సాధనం కావచ్చు. అల్లాహ్ ఇలా సెలవిచ్చాడు :

﴿إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ﴾ (هود:١١٤)

"నిశ్చయంగా పుణ్యకార్యాలు పాపకార్యాలను దూరం చేస్తాయి."
(హూద్ : 114)

3. వారి పుణ్యకార్యాలు వేరితరుల కంటే ఎన్నో రెట్లు పెంచబడవచ్చు. గొప్పతనం విషయంలో ఇతర వ్యక్తులు వారితో సరితూగలేరు. వారు మంచి కాలానికి చెందినవారని ప్రవక్త (ﷺ) వారి ప్రవచనం ద్వారానే రూఢీ అయింది. వారిలో ఎవరయినా ఒక 'ముద్ద్'కు సమానంగా దానం చేస్తే అది ఇతరులు ఉహుద్ పర్వతానికి సమానంగా దానం చేసిన బంగారం కన్నా గొప్పది. అల్లాహ్ వారితో ప్రసన్నుడవుగాక! వారిని సంతోషంగా ఉంచుగాక!

షేఖుల్ ఇస్లాం ఇబ్నె తైమియ (రహ్మ) ఇలా అంటున్నారు : "మొత్తం అహ్లె సున్నత్ వల్ జమాఅత్, ధర్మవేత్తల నమ్మకం (అఖీదా) ఏమిటంటే సహాబాలలో ఏ ఒక్కరూ దోష రహితులు, పవిత్రులు కారు. అలాగే ప్రవక్త బంధువులుగానీ, సహాబాలలో తొలికాలానికి చెందినవారు గానీ, ఇతరులు గానీ – వారెవరయినా వారివల్ల తప్పు జరగటం సహజం, సంభవం కూడా. అయితే అల్లాహ్ పశ్చాత్తాపం (తౌబా) ద్వారా వారి పాపాలను క్షమిస్తాడు. వారి అంతస్తులను ఉన్నతం చేస్తాడు. అలాగే పాపాలను రూపుమాపే సత్కార్యాల ద్వారా లేదా ఇతరత్రా కారణాల దృష్ట్యా వారిని క్షమిస్తాడు. అల్లాహ్ ఇలా సెలవిచ్చాడు :

﴿وَالَّذِي جَاءَ بِالصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ۞ لَهُم مَّا يَشَاءُونَ عِندَ رَبِّهِمْ ذَٰلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ ۞ لِيُكَفِّرَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَسْوَأَ الَّذِي عَمِلُوا وَيَجْزِيَهُمْ أَجْرَهُم بِأَحْسَنِ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ (الزمر:٣٣،٣٥)

ఎవరయితే సత్యధర్మాన్ని తీసుకువచ్చారో, మరెవరయితే దానిని సత్యమని ధ్రువీకరించారో అటువంటివారే భయభక్తులు గలవారు.

వారికోసం వారి ప్రభువు దగ్గర వారు కోరినదల్లా ఉంది. సదాచార సంపన్నులకు లభించే ప్రతిఫలం ఇదే. అల్లాహ్ వారి దురాచరణలను వారి నుండి దూరం చేయటానికి, వారు చేసిన సదాచరణలకు గాను ఉత్తమ పుణ్యఫలం ఇవ్వటానికి (ఈ వ్యవస్థను నెలకొల్పుతాడు). (అజ్ జుమర్ : 33 – 35)

ఇంకా ఈ విధంగా సెలవీయబడింది :

﴿حَتَّى إِذَا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَبَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَى وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحاً تَرْضَاهُ وَأَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي إِنِّي تُبْتُ إِلَيْكَ وَإِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ☆أُولَئِكَ الَّذِينَ نَتَقَبَّلُ عَنْهُمْ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَنَتَجَاوَزُ عَن سَيِّئَاتِهِمْ فِي أَصْحَابِ الْجَنَّةِ﴾ (الاحقاف:١٥،١٦)

తుదకు అతను పూర్తి పరిపక్వతకు, అంటే నలభై ఏళ్ళ ప్రాయానికి చేరుకున్నప్పుడు ఇలా విన్నవించుకున్నాడు : "నా ప్రభూ! నీవు నా తల్లిదండ్రులపై కురిపించిన అనుగ్రహ భాగ్యాలకు గాను కృతజ్ఞతలు తెలుపుకునే, నీ ప్రసన్నతను చూరగొనే విధంగా సత్కార్యాలు చేసే సద్బుద్ధిని నాకు ప్రసాదించు. ఇంకా నా సంతానాన్ని కూడా సజ్జనులుగా తీర్చిదిద్దు. నేను నీ వైపునకే మరలుతున్నాను. నేను నీ విధేయులలో ఒకణ్ణి." ఇలాంటి వారి సత్కార్యాలనే మేము స్వీకరిస్తాము. వారి తప్పులను క్షమిస్తాము. వారికి చేయబడిన సత్య వాగ్దానం ప్రకారం వారు స్వర్గవాసులలో ఉంటారు. (అల్ అహ్ఖాఫ్ : 15,16)

(మజ్మూఅ ఫతావా : 35/69)

ప్రవక్త సహచరుల మధ్య తలెత్తిన విభేదాలను, పోరాటాలను ఇస్లాం శత్రువులు తమ స్వార్థ ప్రయోజనాలకు ఉపయోగించుకుంటూ సహాబా వ్యక్తిత్వాలపై బురదజల్లేందుకు ప్రయత్నించారు. వారి గౌరవ మర్యాదలను మంట గలిపేందుకు అవకాశంగా తీసుకున్నారు. అదే రకమయిన నీచ స్వభావంతో ఈనాటి కొందరు రచయితలు, సోకాల్డ్ మేధావులు కూడా తమ వంతు ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. వీరు అనాలోచితంగా సహాబాపై విమర్శలు గుప్పిస్తుంటారు. ఆ విధంగా వారు తమను తాము సహాబా వైఖరిపై తీర్పు చెప్పే న్యాయమూర్తులుగా ఊహించుకుంటున్నారు. తగు ఆధారాలు, నిదర్శనాలు లేకుండానే – కేవలం తమ మనోవాంఛలకు లోబడి – స్వార్థపరుల, కపట విమర్శకుల వ్యాఖ్య

లను ఉదాహరిస్తూ కొంతమంది సహాబీలను సత్యవాదులుగా, మరికొంతమంది సహాబీలను దోషులుగా నిర్ధారిస్తున్నారు. అంతేకాదు, ఇస్లామీయ సంస్కృతీ నాగరికతల పట్ల తగు అవగాహన లేని కొంతమంది ముస్లిం యువకులలో – ఇస్లాం యొక్క గొప్ప చరిత్రపట్ల, తొలికాలపు మహనీయుల పట్ల లేనిపోని దురనుమానాలను నూరిపోస్తున్నారు. ఆ విధంగా వారిలో ఇస్లాం పట్ల ఏవగింపును కలిగించి, ముస్లిం సముదాయంలో చీలికను తీసుకురావాలని, తొలికాలపు సజ్జనుల పట్ల చివరి కాలపు ప్రజలలో ద్వేషాన్ని, వైషమ్యాన్ని రగుల్గొల్పాలని చూస్తున్నారు. దీనికి బదులు వారు తొలికాలపు సత్పురుషుల అడుగుజాడలలో నడచి, వారి కొరకు దుఆ చేసినట్లయితే ఎంత బాగుండేది! అలాంటి సద్భావన కలిగి ఉండే వారిని దేవుడు సయితం శ్లాఘిస్తాడు. ఉదాహరణకు –

﴿وَالَّذِينَ جَاؤُوا مِن بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِّلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَؤُوفٌ رَّحِيمٌ﴾ (الحشر:١٠)

వారి తరువాత వచ్చిన వారు (తమ పూర్వీకులను గురించి) ఇలా వేడుకుంటారు : "మా ప్రభూ! మమ్మల్ని క్షమించు. మాకన్నా ముందు విశ్వసించిన మా సోదరులను కూడా క్షమించు. విశ్వాసుల యెడల మా హృదయాలలో ఎలాంటి ద్వేషభావాన్నీ కలిగించకు. మా ప్రభూ! నిశ్చయంగా నీవు మృదుస్వభావం కలిగినవాడవు. కనికరించేవాడవు."
(అల్ హష్ర్ : 10)

https://teluguislam.net

ఆరవ ప్రకరణం

మహాప్రవక్త (ﷺ) సహచరుల(رضي الله عنهم)ను, మార్గదర్శక నాయకులను తూలనాడరాదు

(1) సహాబాలను తూలనాడటం పట్ల వారింపు :

అహ్లె సున్నత్ వల్ జమాఅత్ సంవిధానంలో ఉన్న నిబంధనలలో ఒకటేమిటంటే మహాప్రవక్త ప్రియ సహచరుల (رضي الله عنهم) విషయంలో వారి ఆంతర్యాలు నిర్మలంగా ఉండాలి. వారి గురించి నోరు జారకూడదు. అల్లాహ్ తన గ్రంథంలో తెలియజేసినట్లుగా ఉండాలి వారి వైఖరి.

﴿وَالَّذِينَ جَاؤُوا مِن بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِّلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَؤُوفٌ رَّحِيمٌ﴾ (الحشر:١٠)

వారి తరువాత వచ్చిన వారు (వారి గురించి) ఇలా వేడుకుంటారు: "మా ప్రభూ! మమ్మల్ని క్షమించు. మాకన్నా ముందు విశ్వసించిన మా సోదరులను కూడా క్షమించు. విశ్వాసుల యెడల మా హృదయాలలో ఎలాంటి ద్వేషభావాన్నీ కలిగించకు. మా ప్రభూ! నిశ్చయంగా నీవు మృదు స్వభావం కలవాడవు. కనికరించేవాడవు."

(అల్ హష్ర్ : 10)

ఇంకా వారు – దైవప్రవక్త (ﷺ) చేసిన ఈ హితవును ఖచ్చితంగా పాటిస్తారు–

"لَا تَسُبُّوا أَصْحَابِي فَهُوَ الَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ أَنْفَقَ أَحَدُكُمْ مِّثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا مَا بَلَغَ مُدَّ أَحَدِهِمْ وَلَا نَصِيفَهُ" (بخاری ومسلم)

"నా సహచరులను దూషించకండి. ఎవరి చేతిలో నా ప్రాణం ఉందో ఆ శక్తిమంతుని సాక్షిగా! మీలో ఏ వ్యక్తి అయినా ఉహుద్ పర్వతానికి సమానంగా బంగారం ఖర్చుచేసినా, వారిలో (అంటే నా ప్రత్యక్ష సహచరులలో)ని వారు దానం చేసిన ఒక 'ముద్ద్'కు, ఆఖరికి 'ముద్ద్'లో సగభాగానికి కూడా సమానం కాజాలదు." (బుఖారీ, ముస్లిం)

అహ్లె సున్నత్ వల్ జమాఅత్ వారు సహాబాలను దూషించే రాఫ్జీల (షియావారి)తో, ఖవారిజ్ వర్గీయులతో తెగత్రెంపులు చేసుకుంటారు. వారితో ఎలాంటి స్నేహం,

https://teluguislam.net

సుహృద్భావం కలిగి ఉండరు. తరచూ సహాబాలను కాఫిర్‌లు (అవిశ్వాసులు) గా ఖరారు చేసే వీరి ధోరణిని ఖండిస్తారు. వీరిలోని ఏ మంచితనాన్నీ అంగీకరించరు.

ప్రవక్త సహచరుల ఔన్నత్యం గురించి ఖుర్‌ఆన్ హదీసులలో చెప్పబడిన దానిని అహ్లె సున్నత్ వల్ జమాఅత్ వారు శిరసావహిస్తారు. సహాబా ముస్లిం ఉమ్మత్‌లో కెల్లా అత్యుత్తములని విశ్వసిస్తారు. ఉదాహరణకు మహాప్రవక్త (ﷺ) చెప్పినట్లుగా –

"خَيرُكُم قَرنِي...." (بخاری ومسلم)

"మీ అందరిలోకెల్లా ఉత్తములు నా కాలానికి చెందినవారు." (బుఖారీ, ముస్లిం)

తన ఉమ్మత్ (అనుచర సమాజం) 73 వర్గాలుగా చీలిపోతుందని, వారిలో ఒకే ఒక వర్గం తప్ప మిగిలిన వారంతా నరకానికి పోతారని దైవప్రవక్త (ﷺ) చెప్పినపుడు, ఆ ఒక్క వర్గం ఏదంటూ ప్రియ సహచరులు (رضي الله عنه) అడిగారు. సమాధానంగా దైవప్రవక్త (ﷺ) ఇలా అన్నారు :

"هُم مَن كَانَ عَلىٰ مِثلِ مَا أَنَا عَلَيهِ اليَومَ وَأَصحَابِي" (ترمذی:۲۶۴۱ حسن)

"ఈ రోజు నేను, నా సహచరులు ఏ పద్ధతిపై ఉన్నామో ఆ పద్ధతిపై స్థిరంగా ఉండేవారు." (ముస్నదె అహ్మద్, తిర్మిజి 2641 హసన్)

ఇమామ్ ముస్లిం గురువుల్లో ప్రముఖులైన ఇమామ్ అబూజర్‌అ ఇలా అంటున్నారు: "ఏ వ్యక్తి అయినా మహాప్రవక్త ప్రియసహచరులలో ఎవరినయినా తూలనాడుతున్నట్లు మీరు గమనిస్తే అతణ్ణి ధర్మవిహీనునిగా పరిగణించండి. ఎందుకంటే ఖుర్‌ఆన్ సత్యం. దైవప్రవక్త (ﷺ) సత్యం. ఆయన (ﷺ) తెచ్చిన షరీయత్ సత్యబద్ధం. కాగా; వీటన్నింటినీ మన వరకూ చేర్చినవారు సహాబీలే (ప్రియ సహచరులే). కాబట్టి వారిని తూలనాడినవాడు ఖుర్‌ఆన్ హదీసులనే అసత్యంగా ఖరారు చేయదలుస్తున్నాడని అనుకోవాలి. కనుక అలాంటి వ్యక్తి స్వయంగా నిందార్హుడు. అతనిపై ధర్మవిహీనుడు, మార్గవిహీనుడన్న అభియోగం మోపటం చాలా వరకు సమంజసం, సత్యం."

అల్లామా ఇబ్నె హమదాన్ తన గ్రంథం 'నిహాయతున్ ముబ్తదీన్'లో ఇలా అంటున్నారు : "ఎవరయితే ప్రవక్త సహచరులను దూషించటం ధర్మసమ్మతం అని భావిస్తూ మరీ దూషిస్తున్నాడో అతను ఖచ్చితంగా కాఫిర్ (అవిశ్వాసి). మరెవరయితే ధర్మసమ్మతం కాదని భావిస్తూ కూడా దూషిస్తాడో అతడు పాపాత్ముడు (ఫాసిఖ్)." ఆయన గారి మరో పలుకు ఇలా ఉంది : "ఎవరయితే ప్రవక్త ప్రియ సహచరులను దూషిస్తాడో, అతను నిశ్చయంగా కాఫిరే (దాన్ని అతను ధర్మసమ్మతమని భావించినా, భావించక పోయినా). అదేవిధంగా – ఎవరయితే ప్రవక్త సహచరుల (رضي الله عنهم)ను అవిధేయులుగా ఖరారు చేస్తాడో లేదా వారి ధర్మావలంబనలో లోపం ఎత్తిచూపిస్తాడో లేదా వారిని కాఫిర్లుగా

ఖరారు చేస్తాడో, అతను ముమ్మాటికీ కాఫిర్ (అవిశ్వాసి). (షరహ్ అఖీదతుస్సిఫారీని – 2/388, 389)

(2) ముస్లిం సమాజంలోని మార్గదర్శకులను దూషించటం పట్ల వారింపు :

మహిమోన్నతల దృష్ట్యాగానీ, స్థాయి రీత్యాగానీ సహాబా తర్వాత స్థానం, ఉమ్మత్‌కు చెందిన మార్గదర్శక నాయకులది. వారే తాబయీన్, తబయె తాబయీన్, ఆ తర్వాత తరానికి చెందిన ఉలమా. వారంతా సహాబాను శాయశక్తులా అనుసరించారు. అల్లాహ్ సెలవిచ్చినట్లుగా

﴿وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُم بِإِحْسَانٍ رَّضِيَ اللَّهُ عَنْهُ﴾ (التوبة:١٠٠)

ముహాజిర్లలో, అన్సార్లలో ప్రప్రథమంగా ముందంజవేసిన వారితోనూ, తరువాత చిత్తశుద్ధితో వారిని అనుసరించిన వారితోనూ అల్లాహ్ ప్రసన్నుడయ్యాడు. వారు అల్లాహ్ పట్ల సంతుష్టులయ్యారు.

(అత్ తౌబా : 100)

కనుక వారిని దూషించటం, వారిలోని లోపాలను ఎత్తి చూపటం, వారిపై విమర్శనాస్త్రాలు సంధించటం ఎంతమాత్రం సమ్మతం కాదు. ఎందుకంటే వారంతా మార్గదర్శకులు. అల్లాహ్ ఇలా సెలవిచ్చాడు :

﴿وَمَن يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِن بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا﴾ (النساء:١١٥)

ఎవరయినా సన్మార్గం ప్రస్ఫుటం అయిన మీదట కూడా ప్రవక్త (స)కు వ్యతిరేకంగా పోతే, విశ్వాసులందరి మార్గాన్ని వీడి, ఇతర మార్గాన్ని అనుసరిస్తే, మేమతన్ని అతను మరలదలచుకున్న వైపునకే మరల్చుతాము. కడకు అతన్ని నరకంలో పడవేస్తాము. అది అత్యంత చెడ్డ గమ్యస్థానం. (అన్ నిసా : 115)

'కితాబుత్తహావియ' వ్యాఖ్యాత (ఇమామ్ ఇబ్నె అబీ అజల్ హనఫీ) ఇలా అన్నారు: "అల్లాహ్‌తో, ఆయన ప్రవక్త (ﷺ)తో స్నేహపూర్వక సంబంధాల తర్వాత తోటి విశ్వాసులతో కూడా స్నేహ సంబంధాలు ఏర్పరచుకోవటం ప్రతి ముస్లింకూ తప్పనిసరి. ఈ విషయంలో ఖుర్ఆన్ సర్వ సాధారణమయిన ఆజ్ఞ ఉండనే ఉంది. అయితే మరీ ముఖ్యంగా ప్రవక్తల వారసులతో మనకు స్నేహబంధం ఉండాలి. అల్లాహ్ వారిని

https://teluguislam.net

ధ్రువతారల మాదిరిగా చేశాడు. నేలలోని, సముద్రాలలోని చీకట్లలో వాటి ద్వారా మార్గం కనుగొనబడుతుంది. వారి మార్గదర్శకత్వంపై, వారి ధర్మావగాహనపై ముస్లిం లందరికీ గురి ఉంది."

ఎందుకంటే వీరు దైవప్రవక్త (ﷺ) అనుచర సమాజంలో ఆయన (ﷺ) శిష్యుల, వారు వదలివెళ్ళిన మృత సంప్రదాయాలను పునరుజ్జీవింప జేసేవారు. వారి మూలంగానే దైవగ్రంథం నెలకొని ఉంది. దాని ఊపిరి మూలంగా వారు కూడా నిలబడి ఉన్నారు. వారి గురించి దైవగ్రంథంలో స్పష్టమయిన వివరణ వచ్చింది. వారు కూడా దానికి ప్రతినిధుల వంటివారు. దైవప్రవక్త (ﷺ)ను అనుసరించటం అనివార్యం (వాజిబ్) అన్న విషయంలో వారందరి మధ్య ఏకాభిప్రాయం ఉంది. కాని ఒకవేళ వారిలో ఎవరి ఉవాచ అయినా ప్రామాణిక హదీసుకు వ్యతిరేకంగా మన ముందుకువస్తే, ఆ హదీసును పరిత్యజించటంలో ఆయన వద్ద తప్పకుండా ఏదో కారణం ఉండి ఉంటుంది అని మనం భావించాలి.

సాధారణంగా ఆ కారణం మూడు విధాలుగా ఉంటుంది.

1. ప్రవక్త (ﷺ) ప్రవచనం అయి ఉండవచ్చున్న విషయంపై అతనికి నమ్మకం కుదరక పోవచ్చు.
2. ఆయన (ﷺ) ఆ ప్రవచనం ద్వారా చెప్పదలచిన విషయంపై ఇదమిత్థంగా ఒక నిర్ధారణకు రాకపోయి ఉండవచ్చు.
3. అది రద్దు అయిపోయిన ఆజ్ఞ కావచ్చు అన్నది అతని నమ్మకం అయి ఉండవచ్చు.

మొత్తానికి మనందరి మీద వారికి ఆధిక్యత ఉంది. మనకు వారు ఉపకారం చేసినవారు. వారు మనకన్నా ముందే విశ్వసించినవారు. దైవప్రవక్త (ﷺ) అందజేసిన ధర్మాన్ని వారు మన వరకూ చేర్చారు. మనకు అర్థం కాకుండా నిగూఢంగా ఉండిపోయే ఎన్నో విషయాలను వారు మనకు విడమరచి చెప్పారు. అల్లాహ్ వారితో ప్రసన్నుడవుగాక! వారిని సంతుష్టపరచుగాక!

﴿ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِّلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴾ (الحشر:١٠)

"మా ప్రభూ! మమ్మల్ని క్షమించు. మాకన్నా ముందు విశ్వసించిన మా సోదరులను కూడా క్షమించు. విశ్వాసుల యెడల మా హృదయాలలో ఎలాంటి కల్మషాన్నీ ఉంచకు. నిశ్చయంగా నీవు మృదు స్వభావం కలవాడవు. కనికరించేవాడవు." (అల్ హష్ర్ : 10)

https://teluguislam.net

కొంతమంది విద్వాంసుల (ఉలమా)చే ధర్మసూత్రాల అన్వయింపు (ఇజ్తెహాదీ) ప్రక్రియలో దొర్లిన తప్పుల మూలంగా వారి స్థాయిని దిగజార్చే ప్రయత్నం చేయటం బిద్అతీల విధానం. ఇలాంటి వాటి కోసం ఇస్లాం విరోధులు కాచుకుని ఉంటారు. తద్వారా ఇస్లాం గురించి లేనిపోని సందేహాలు సృష్టించటానికి, ముస్లిముల మధ్య వైరభావం పుట్టించటానికి శాయశక్తులా యత్నిస్తారు. భావి తరాలవారు తమ పూర్వీకుల (సలఫ్) పట్ల విముఖతను, విసుగును వ్యక్తం చేసేలా కుట్ర పన్నుతారు. విద్వాంసులకు – నవ యువకులకు మధ్య విభేదాలను సృష్టిస్తారు. వారి మధ్య పూడుకోని అంతరాల అగాధాలను కల్పిస్తారు. నేడు సర్వత్రా జరిగేది కూడా ఇదే. కాబట్టి విద్యార్థి దశలో ఉన్న నవయువకులు ఈ స్వార్థపరుల పట్ల అప్రమత్తంగా ఉండాలి. ఎందుకంటే వారు ధర్మవేత్తల (ఫుకహా) యొక్క, ఇస్లామీయ ధర్మశాస్త్రం (ఫికహ్) యొక్క స్థాయిని దిగజారుస్తారు. దానిని చదవటం, చదివించటం పట్ల, దానిలో ఉన్న శ్రేయోదాయకమయిన విషయాలను, సత్యాన్ని సంగ్రహించటం పట్ల తమ అనాసక్తతను, విసుగును ప్రదర్శిస్తూ ఉంటారు. మొత్తానికి వారు తమ ఫికహ్ (ధర్మశాస్త్రం)ను గర్వకారణంగా భావించాలి. తమ విద్వాంసులను గౌరవించాలి. మార్గవిహీనుల, స్వార్థపరుల దుష్ప్రచార జాలంలో మాత్రం చిక్కుకోరాదు.